

NEAUTORIZIRANI TRANSKRIPT
4. SJEDNICE ZASTUPNIČKOG DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE,
održane 22.02.2001.godine, s početkom u 11.15 sati

PREDSJEDAVAJUĆI
SEAD AVDIĆ

Gospodo poslanici, poštovani gosti, otvaram 4. sjednicu Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

/INTONIRANJE HIMNE/

Pored poslanika na sjednicu su pozvani predsjedavajući i članovi Predsjedništva BiH, predsjedavajući i članovi Vijeća ministara BiH, predstavnici OHR-a, predstavnici OSCE-a, predstavnik Evropske Unije, gospođa Sonja Mozer, specijalni predstavnik generalnog sekretara Vijeća Evrope, predstavnik Promatračke misije EU u BiH, predstavnici ambasada: SAD, Velike Britanije, Švedske i drugi, predstavnici i drugih međunarodnih organizacija u BiH. Pozvani su također i predstavnici sredstava javnog informisanja, radi medijskog praćenja rada ovog doma.

Sve prisutne istinski, srdačno pozdravljam i zahvaljujem što učestvuju u radu Predstavničkog doma.

Imamo, također, posebnu čast istaći da našoj sjednici prisustvuje: grupa parlamentaraca iz evropskih zemalja koje boravi BiH, radi pružanja podrške Parlamentu BiH. Čast mi je da pozdravim vođu te grupe, gospođu Haneke Geldelbrum i njene saradnike. Hvala vam što ste danas sa nama i što ćete se družiti sa nama u narednoj godini, u smislu pomoći Parlamentarnoj skupštini BiH.

Konstatujem da sjednici prisustvuje 41 poslanik i da sjednica ima kvorum za punovažan rad i odlučivanje.

Izostanak sa sjednice najavio je poslanik Amor Mašović, jer odsustvuje iz zemlje zbog službenog puta. Također je, izostanak opravdao gospodin Martin Raguž, aktuelni predsjedavajući Vijeća ministara.

Poštovana gospodo poslanici, u pozivu za sjednicu dobili ste prijedlog dnevnog reda. Kao što ste vidjeli, to je samo jedna tačka, koja je predviđena za razmatranje na današnjoj sjednici kao obavezna tačka.

Konstituisanje Vijeća ministara BiH, sa dvije podtačke,

- a) odobrenje imenovanja predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH; i b)
- odobrenje imenovanja ministara i za mjenika ministara.

Dužan sam da napomenem, da je sjednica sa ovakvim dnevnim redom, sazvana uz saglasnost dva člana Kolegija. Treći član Kolegija gospodin Mariofil

Ljubić je opravdao odsustvo sa sjednice Kolegija. Vi ste gospodo, također, Odluku Predsjedništva BiH, o imenovanju gospodina Božidara Matića za predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH, kao i pravno mišljenje Ureda visokog predstavnika o postupku nominacije predsjedavajućeg Vijeća ministara.

Također, želim da skrenem pažnju da se danas, također uz ostale materijale, na klupu dobili i dopis Kluba poslanika HDZ u vezi sa njihovim učešćem u aktivnostima ovog doma.

Isto tako, mi smo dobili stav nekadašnjih klubova – delegata u Klubu hrvatskih delegata Parlamenta Federacije BiH, koji su razmatrali Odluku jednog člana Predsjedništva o proglašenju Odluke Predsjedništva o destruktivnom po vitalni interes entiteta sa kojeg dolazi, potpisao je gospodin Niko Lozančić, nekadašnji predsjedatelj Doma naroda Parlamenta Federacije i u tom smislu vas, također obavještavam da smo dobili i taj dopis, smatrajući da je 27. novembra izvršena ovjera, tehnička ovjera rezultata izbora, općih izbora novembra 2000. godine, nakon toga mandat je svim poslanicima, odnosno delegatima istekao i u tom kontekstu smatrali smo da je ovaj dopis, nije pravno utemeljen i da ga ne treba posebno kopirati ni dostavljati poslanicima, ukoliko preovladava mišljenje da ga treba dostaviti, mi ćemo ga u toku sjednice iskopirati i dostaviti, to nije problem. Mi imamo spremno, nema problema u toku sjednice dobit ćete i ovaj dopis i stav Kluba hrvatskih delegata. Toliko što se tiče napomena. Prije prelaska na raspravu o prijedlogu dnevnog reda.

Otvaram raspravu o prijedlogu dnevnog reda. Izvolite. Ko se javlja za riječ? Gospodin Lužanski.

IVO ANDRIĆ-LUŽANSKI

Gospodine predsjedniče, kolegice i kolege zastupnici, gospodo ministri i zamjenici ministara, predstavnici međunarodne zajednice, predstavnici medija. Ja želim na samom početku po ovoj točki dnevnog reda, reći da se ovdje radi, u pripremama za ovu točku dnevnog reda o grubom kršenju Poslovnika, kojeg je prihvatio ovaj visoki dom i želim prije svega vama gospodine predsjedavajući skrenuti pozornost, da ćete, nastavite li ovakvim tempom, uskoro moći ući u Ginisovu knjigu rekorda, kao osoba, koja je najčešće i na najgrublji način kršila Poslovnik i ako ima obvezu da ga štiti, brani od ostalih zastupnika, pa čak i tumači.

Naime, o čemu se radi. U svom pozivu, kojeg ste uputili svim zastupnicima, pozvali ste se prvo na članak 25.1.b. Poslovnika o radu ovog visokog doma, a taj članak kaže da vi imate pravo kao predsjedavajući sudjelovati u pripremama i sazivati sjednice, no, smatram da ste prekršili Poslovnik, jer članak 25.1. govori upravo o tome, ali članak 25.2. vas ograničava u tome, jer morate konzultirati i ostalu dvojicu članova Kolegija.

Članak 47.3. na koga se vi pozivate, govori da vi, također, možete imate pravo, sukladno Poslovniku sazvati u hitnim slučajevima ovu sjednicu, naravno ne želim tumačiti, ali smatram da se nisu stekli uvjeti da biste mogli pozvati se na članak 117.

Članak na koji se, također, pozivate je, članak 115. Taj članak, nažalost, gospodine predsjedavajući govori da Kolegij saziva sjednicu, dakle, smatram da niste bili u mogućnosti sazvati ovu sjednicu, niti bez Kolegija, niti bez konsultacija, rekli ste da sa jednim članom Kolegija nije bilo nikakvih konsultacija. Pa da nastavim dalje, ako mi dopuštate, sve u cilju da u istinu argumentirano kažem da se nisu stekli uvjeti za sazivanje niti za održavanje ove današnje sjednice. Vi ste već naveli da je član Predsjedništva BiH dostavio izjavu Klubu zastupnika hrvatskog naroda u Parlamentu Federacije BiH, na očitovanje, jer smatra da su povrijeđeni vitalni nacionalni interesi entiteta sa kojeg dolazi, kao i vitalni nacionalni interesi hrvatskog naroda u BiH.

Ako želimo poštivati Ustav, a to znači, da odluka predsjednika, jednog od članova Predsjedništva mora proći proceduru koja je predviđena ustavom, članak 5.2.d. a govorim to iz razloga što imam ovdje i mogu je pokazati, izjavu koju je uputio, također, član Predsjedništva 30. prosinca '99. Gospodin Alija Izetbegović, također, pozivajući se na članak 5.2.d. Ustava Federacije BiH, jer tada to naravno nije bilo sporno i ako po onom tumačenju koje smo dobili iz OHR-a i ta izjava bi mogla biti sporna i o njoj se naravno, sukladno važećem Ustavu BiH, očitovao Klub zastupnika bošnjačkog naroda u Parlamentu Federacije BiH u Domu naroda.

Također, da ste se potrudili da prekršite ne više Poslovnik nego i Ustav BiH, svjedoči poziv za sjednicu koji ste uputili 19.02.2001.godine, dakle, niste sačekali ni Ustavom predviđeni rok, bez obzira što vi tumačite ovdje, bivši saziv, bivši predsjednik doma, minemamo drugog doma, ako ne poštivate, smatrate da taj dom ne postoji, mogli ste sačekati da se konstituiraju novi dom naroda Parlamenta Federacije BiH i da taj zahtjev, sukladno Ustavu i ode na izjašnjenje onima koji bi se trebali izjasniti.

Odluka Predsjedništva, također, o imenovanju napisano je a ona je dostavljena svim zastupnicima, stupa na snagu danom objavljivanja. Vi ste taj akt kao pravno valjan, a on je u stvari nepravno valjan, dok se Odluka Predsjedništva ne objavi u Službenim novinama, dostavili dan ranije zastupnicima, čime ste, također, prekršili i Poslovnik kao što ste prekršili nekoliko drugih akata.

Želim vas upozoriti ili napomenuti i ostalim kolegama zastupnicima da je u Predsjedništvu BiH, mimo odluke ovog doma upućena Rezolucija, koja je, također, na ne poslovnički način htjela da se stavi na raspravu ovdje, kao pravno valjan akt, dakle, još jedan dokaz da ste prekršili Poslovnik.

Zastupnicima je, također, dostavljeno Pravno mišljenje Ureda visokog predstavnika, koji također smatra da Dom naroda Parlamenta Federacije BiH ne može raspravljati o zaštiti vitalnih nacionalnih interesa, djela države iz koje dolazi član Predsjedništva koji se žalio na zaštitu vitalnih nacionalnih interesa, ali evo između ostalog želim ovdje navesti nekoliko kontradiktornosti, koje su očite u tom dokumentu.

Prvo, u tom dopisu govori se da dom treba žurno raspravljati o Odluci Predsjedništva BiH o imenovanju mandataru za sastav, mandataru za sastav Vlade – Ministarskog vijeća BiH, i ako je u toj samoj odluci kao što sam već napomenuo članak 3. govori da Odluka stupa na snagu danom objavljivanja. Ja tamo u tom aktu

koji tumači, improvizirano tumači Pravni odjel visokog predstavnika da ne treba se čak ni objaviti u Službenim novinama, da ona kao takva stupa na snagu.

Međutim, ono što posebice želim istaknuti, a vezano je za ovu Odluku Predsjedništva, u zadnjem dijelu tog dopisa, ja ne znam da li su ostale kolege zastupnici dobili taj dopis, gdje se kaže prema članu 5.4. Predsjedništvo vrši predlaganje kandidata za predsjedavajućeg a ne imenovanje. Dakle, što mi imamo danas? Da li imamo odluku o imenovanju ili imamo ono što Ured visokog predstavnika tumači kao pravila koja moraju vrijediti da bi se poštivao Ustav Federacije BiH. Stoga, postavljam i sebi pitanje kao i vama. Bude li se danas odlučivao i prihvati li se ovaj predloženi dnevni red, o čemu ćemo mi danas odlučivati? Imamo odluku Predsjedništva o imenovanju, koju Ured visokog predstavnika ne smatra odlukom o imenovanju nego smatra da je to neki akt koji ne obvezuje niti Parlament, jer Predsjedništvo je prekršilo Ustav, imenovalo onoga koga je smatralo da bi trebalo imenovati, naravno mimo Ustava, po tumačenju Ureda visokog predstavnika, dakle Ureda za pravna pitanja.

Po sevimu tome, Predsjedništvo vrši predlaganje kandidata ovom visokom domu i nema ovlasti da imenuje mandatara Ministarskog vijeća.

Izvršili se danas odobrenje imenovanja, jasno je, iz dopisa kojeg imamo, ako ga budemo uvažavali, a ne možemo ga uvažavati u onom dijelu koji nekome odgovara, ne uvažavati u onom dijelu koji ne odgovara, mi ćemo svjesno prekršiti Ustav, kao što je to izgleda po tumačenju visokog predstavnika učinilo i dvočlano Predsjedništvo BiH.

Inače, ovaj dopis, kao što sam rekao pun je kontradiktornosti. Pitanja su da li se radi o odluci o imenovanju ili, ali pitanju da li se ona može staviti danas u parlamentarnu proceduru ili ne. Predsjedništvo, odnosno ovaj Kolegij bi se morao danas očitovati i o ovim pitanjima koje sam postavio u samom uvodnom dijelu, jer Kolegij ima ovlasti da tumači Poslovnik, koji se grubo krši, po mišljenju Kluba zastupnika HDZ-a i želim iznijeti stajalište Kluba na kraju, da mi Klub zastupnika HDZ-a ne može prihvatiti ovaj prijedlog dnevnog reda iz svega ovoga što sam naveo, a na to pozivam i ostale kolege. Hvala lijepa.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se zastupniku Lužanskom. Ja ću biti slobodan samo nekoliko pitanja, fundamentalnih pitanja odgovoriti zastupniku Lužanskom, a radi se o sledećem. Sjednica je sazvana po članu 47. stav 3. Predsjedavajući može u hitnim slučajevima može sazvati sjednicu. Da li je sjednica hitna, dajem uporište i nalazim uporište u članu 115. koji kaže: "Po prijemu Odluke Predsjedništva o imenovanju predsjedavajućeg Vijeća ministara da je Kolegij odmah dužan sazvati sjednicu". S obzirom da Kolegij u dva navrata nije se bio u mogućnosti da se sastane, predsjedavajući je dozvolio sebi slobodu i koristeći ovu poslovničku mogućnost da sazovem sjednicu Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH. Isto tako. Odluka Predsjedništva nije upitna za Predstavnički dom. Mi je ne možemo praviti upitnom. Odluka Predsjedništva može se praviti upitnom na mjestu gdje je donešena, znači u Predsjedništvu i neka ta procedura, ako je ima itd. ide svojim tokom. Mi prihvatamo Odluku Predsjedništva kao legalnu i legitimnu. Mi je ne možemo

preispitivati. OHR je isključivi tumač Ustava BiH, u tom kontekstu, jednostavno dao svoje pravno mišljenje, što znači da apsolutno Odluka Predsjedništva je temeljni dokument koji smo mi dobili, prema kojem smo postupili i u tom kontekstu ni manje ni više ne želimo dodavati u smislu pravnog mišljenja kancelarije visokog predstavnika.

Isto tako, na kraju da kažem da je, tvrdoglava činjenica da je 27. novembra pretao mandat poslanicima u prijašnjem sazivu i u tom kontekstu ne treba posebno to elaborirati i na kraju rezoluciju koja je ušla u parlamentarnu proceduru, potpisalo je 22 poslanika, odnosno zastupnika, ja sam bio dužan informirati Predsjedništvo o tome ni manje ni više "informirati", a ne jednostavno bilo kojim svojim dopisom staviti ili asociirati ili inicirati raspravu po toj rezoluciji, ali sam informirao Predsjedništvo da kako da ne o prispjeloj rezoluciji sa 22 potpisa poslanika u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.

U tom kontekstu, ja vas molim, Predstavničko dom, još jedan put ponavljam ne bi trebao i ne bi mogao sebi dozvoliti jednostavno slobodu da Odluku Predsjedništva stavlja ili stavlja pod znak pitanja ili da je pravi upitnom. Minismo ti koji jednostavno to činimo. Neka to čini Predsjedništvo, odnosno legalni organi ove države. Znači, mi smo dobili Odluku Predsjedništva i mi je poštujemo, a procedura nek ide svojim tokom. Ima Ustavni sud, preko kojega se može oporavati itd. znači ovo je bio dio odgovora zastupniku Lužanskom. Poslanik Banjac. Imamo po tri minute za definiranje dnevnog reda, ja vas molim da se pridržavam.

MIRKO BANJAC

Poštovani gosti, dame i gospodo, cijenjeni poslanici, želim prvo da vas sviju pozdravim. Vas gospodine predsjedavajući molim da smanjite frekvenciju, da ne ispadne da je ovo prenos utakmice. Ja vas istinski molim da bi mogli kvalitetnije raditi. Izašao sam ovdje, ne da govorim o dnevnom redu, nego da u skladu sa onim što sam primio kao zadatak u ovom parlamentu, reagujem kršenje Poslovnika. Ja ću vam ovdje reći da, kao poslanik, ne želim da učestvujem u onom što vi smatrate svojom obavezom, u smislu sazivanja ili ne sazivanja to je vaš posao, ja u to ne ulazim, samo vam kažem gospodine grubo ste prekršili Poslovnik i krivo tumačite član 115. Jer vi, jeste li završili gospodine Lagumdžija? Mislim sa Ivom. Znači, član 115. kaže da odmah sazovete sjednicu, a član 47. gospodine kaže kako se to radi u Poslovniku i vi ste lijepo rekli, ja sam s tim saglasan da ste sebi uzeli slobodu. Jeste gospodine uzeli ste sebi slobodu i molim vas da poštujete poslovnik, a što se tiče ovih poslova, ja ne ulazim u ovo što je gospodin Lužanski govorio, samo vi naprijed. Hvala vam.

SEAD AVDIĆ

Mi smo, također, jučer imali Kolegij. Gospodin Ljubić nije imao ništa posebno protiv današnje sjednice niti dnevnog reda, u tom smislu mi smo smatrali da smo postigli saglasnost. Gospodin Lužanski ponovo.

IVO ANDRIĆ-LUŽANSKI

Gospodine predsjedniče, da su moje tvrdnje točne, da kršite Poslovnik, još jedanput ste ga prekršili kada ste mi dopustili da govorim preko tri minute i ako je

poslovnički rečeno da o dnevnom redu mogu govoriti, ne, ne, trebao me je prekinuti, nije morao mi dopustiti da govorim. Želim vas upozoriti, evo ja sam i očekivao da ćete vi ovaj dokument, odnosno tumačenje visokog ureda protumačiti onako, prenijeti zastupnicima, kako vi tumačite, da dom naroda ne postoji a da odluka Predsjedništva je legalna i legitimna, d ami o njoj ne možemo raspravljati, a da o onome što je, također, Ustavom definirano po članku 5.2.d. možemo raspravljati i tumačiti onako kako nam odgovara. Još jedanput samo želim reći da, Predsjedništvo ne vrši predlaganje kandidata za predsjedavajućeg, dakle, vrši predlaganje kandidata za predsjedavajućeg a ne imenuje. Predsjedništvo je imenovalo kandidata, dakle, prekršilo Ustav. Prema tome izvolite.

SEAD AVDIĆ

Hvala vam. Privodimo diskusiju kraju. Imamo intervenciju, gospodin Ljubić.

MARIOFIL LJUBIĆ

Uvaženi predsjedatelji, obzirom da sam više puta pomenut, dužan sam samo reći, nisam bio na tom kolegiju kada je zakazivana sjednica, iz jedno čisto tehničkog razloga. Poziv za sjednicu sam dobio u petak u 16.32 minute, kad nisam bio na radnom mjestu. U ponedjeljak sam imao druge obveze i nisam to. Protiv dnevnog reda ću svakako glasati, jer smatram da nisu ispunjeni ustavni ovlasti, ustavne ingerencije i Predsjedništva i ovog doma da o njoj raspravlja, trebalo je sačekati možda deset dana i imati sve to. Ovo za mene nije proceduralno pitanje, tako da neću sada to govoriti, ovo je za mene jedno suštinsko ustavno pitanje i pitanje ravnopravnosti u BiH. Samo toliko.

SEAD AVDIĆ

Hvala dopredsjedniku Predstavničkog doma gospodinu Ljubiću. Ima li još neko da se javio za riječ? MOžemo li preći na čin glasanja o dnevnom redu, to je zadnja i jedina valjana i pravna odluka Predstavničkog doma. Pristupamo glasanju.

Ko je za predloženi dnevni red?

Ko je protiv dnevnog reda, ovakav kakav je predložen?

Ko je uzdržan po predloženom dnevnom redu?

Hvala vam.

Ja mislim da je potrebno entitetsko glasanje.

Ko je za, sa područja Federacije BiH? Hvala vam

Ko je za sa područja RS?

Možemo proglasiti rezultate glasanja. U prvom krugu ukupno je prisutno 41 – za je glasalo 29 poslanika – protiv je bilo 4 – suzdržanih 7.

Po entitetima. Sa područja Federacije BiH, za je bilo 22 – sa područja RS 7 – što znači ispoštovana je poslovnička odrednica da jednostavno odrednica da jedna trećina poslanika sa područja svakog entiteta mora biti saglasna sa dnevnim redom i sa odlukom, u tom smislu proglašavam da je usvojen predloženi dnevni red. Hvala vam na tome.

Imamo intervenciju. Piše ovdje 4 protiv. Možete tražiti pojedinačno glasanje to nije problem. Prvi krug glasanja je u pitanju. Pet, ispravljamo – 5. Okej.

Možemo preći na realizaciju dnevnog reda, ponavljam još jedanputa da je za 4.sjednicu Predstavničkog doma usvojen slijedeći dnevni red:

1. Konstituisanje Vijeća ministara BiH
 - a) odobrenje imenovanja predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH
 - b) odobrenje imenovanja ministara i zamjenika ministara

Prelazimo na tačku 1.a. dnevnog reda.

Ad.1.a. Odobrenje imenovanja predsjedavajućeg Vijeća ministara

Prije svega bi trebali pročitati Odluku Predsjedništva. Odluka Predsjedništva je dostavljena. Broj: 0190/01 od 15. februara 2001.godine.

U prilogu akta dostavljamo Odluku Predsjedništva BiH o imenovanju predsjedavajućeg Savjeta ministara BiH, kao i biografiju predsjedavajućeg prof.dr. Božidara Matića.

Na osnovu člana 5.tačka 4. Ustava BiH i člana 6. Zakona o Savjetu ministara BiH i ministarstava BiH (Službeni glasnik BiH, broj 11/01) Predsjedništvo BiH na 93.sjednici, održanoj 13.februara 2001.godine, donijelo je odluku o imenovanju predsjedavajućeg Savjeta ministara BiH.

Član 1.

Prof.dr. Božidar Matić, imenuje se za predsjedavajućeg Savjeta ministara BiH.

Član 2.

Odluka se, radi potvrđivanja dostavlja Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.

Član 3.

Odluka će se objaviti u Službenom glasniku BiH i stupa na snagu danom objavljivanja. Broj 014-02-186/01 Sarajevo, 14. februara 2001. godine, predsjedavajući Predsjedništva BiH Živko Radišić.

Pozivam predloženog i imenovanog predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH, dr Božidara Matića, da Domu podnese svoj program i ekspozice.

Ekspozice nije oštampiran, bit će autoriziran i dostavljen svim poslanicima nakon izlaganja. Ja se izvinjavam, mislim da smo mi osposobljeni da jednostavno znamo ocijeniti i jednostavno diskutirati o onome što će biti izneseno. Predsjedavajući Vijeća ministara, znači kandidat Odlukom Predsjedništva prof.dr. Božidar Matić, izvolite. Ja vas molim da idemo dnevnim redom. Riječ ima prof.dr. Božidar Matić.

BOŽIDAR MATIĆ

Dame i gospodo, poštovani zastupnici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, poštovani članovi Predsjedništva, uvaženi članovi Vijeća ministara, dragi gosti, vaše ekscelencije i predstavnici medija, hvala na izglasanom povjerenju, da održim ekspoziciju, to je velika privilegija.

Obavio sam brojne konzultacije sa političkim partijama, koje participiraju u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH i koje čine parlamentarnu većinu. Oko temeljnih odrednica programa, koji ću vam predstaviti, ostvareno je jedinstvo i visoki stupanj političkog koncenzusa.

Današnja sjednica dokazuje, da je radikalno promijenjen politički ambijent. Nekoliko općih napomena. Ministarski savjet će u ovom mandatu u punoj mjeri poštovati unutrašnju strukturu Bosne i Hercegovine, koja je definirana Ustavom Bosne i Hercegovine. Ministarski savjet će stimulirati jačanje zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine, u smislu stvaranja uslova za njihovu efikasno, funkcionalno i odgovorno djelovanje.

Prioriteti u njegovom radu, bit će suradnja sa entitetima i međunarodnom zajednicom, sa ciljem bržeg ekonomskog razvoja Bosne i Hercegovine i efikasije borbe protiv korupcije, integracija Bosne i Hercegovine u evropski, pravni, politički i ekonomski sistem, te jednakost svih naroda i građana koji žive na prostoru Bosne i Hercegovine. Posebnu pažnju Savjet ministara posvetit će zaštiti ljudskih prava, kako pojedinačnih, tako i kolektivnih i Aneksu VII Dejtonskog sporazuma koji ću u okviru svojih nadležnosti dosljedno sprovoditi.

Prijem u članstvo Savjeta Evrope je suštinski interes svih građana Bosne i Hercegovine. S toga će Ministarski savjet djelovati u okviru svojih nadležnosti, da se u što kraćem roku usvoje propisi i dokumenti, kako na državnom tako i na entitetskim nivoima, koje je Savjet Evrope klasificirao, kao minimalni uslov za prijem BiH u Savjet Evrope.

Međutim, težište ovog izlaganja će biti vezano za ekonomsko stanje Bosne i Hercegovine i mjere koje želimo da poduzmemo. Vrlo kratko, Bosna i Hercegovina je izuzetno ovisna o izvozu. U posljednjoj poslovnoj godini, prije rata, tj. 1990. Bosna i Hercegovina je razmjenjivala 80,1% svog bruto društvenog proizvoda ili đidi-pija, kako se to sada kaže, sa svojim okruženjem i to 57% sa drugim republikama ranije Jugoslavije i 22,7% sa onim pravim inozemstvom, dakle, izvoz izvan Jugoslavije. Te godine je ostvaren i trgovački suficit u trgovini razmjenom sa inozemstvom, u iznosu od pola milijarde američkih dolara ili 4,8% tadašnjih đidi-pija.

Razmjena od 80% đidi-pija sa ukupnim okruženjem, a 57% sa republikama ex Jugoslavije, navodim zaključak da je BiH visoko ovisna o izvozu i da se radi o izuzetno visokim procentima, koji su nedostižni u novim uvjetima, jer, nekadašnje unutrašnje tržište ex Jugoslavije postalo vanjsko tržište za poduzeća iz BiH, povećana je otvorenost tržišta u svakoj od bivših republika, na tim tržištima konkuriraju poduzeća iz okolnih zemalja ne oštećenih u ratu, smanjena je konkurentna sposobnost poduzeća iz Bosne i Hercegovine, prekidom investiranja u modernizaciju nove kapacitete tijekom i poslije rata, koje je prosječno prije rata iznosilo skoro 1,4 milijarde dolara godišnje. Postojeći kapaciteti su onesposobljeni ratnim razaranjima i dezintegracijom poduzeća, više od 30% u fizičkom smislu.

Međutim, intelektualni kapital, proizvodni inženjering i projektnih poduzeća te istraživačko-razvojnih centara, uništen je preko 90%. Poduzeća su izgubila tržišta i izvan regiona zbog ne prisustva na njima dok je trajao rat. U zaustavljenim kapacitetima nije se ulagalo u amortizaciju, te su obezvrjeđeni i oni kapaciteti koji nisu fizički oštećeni. Razoren je balkanski sistem. Instrumente našeg bankarskog sistema malo tko u svijetu želi da primi. Zaustavljene su reforme i tranzicijski proces prema tržišnoj privredi, dok su ti procesi nastavljeni u drugim tranzicijskom zemljama, budućim konkurentima našim u regiji.

Visokoj ovisnosti BiH o razmjeni đidi-pija sa okruženjem doprinosi i struktura industrije koja je razvijana da bude primarno izvoz sirovina i poluproizvoda za industriju drugih republika ranije Jugoslavije.

Istina je, da je, poslije rata, uz pomoć međunarodne zajednice, postignuta obnova, koja je u nekim godinama iznosila i 35% godišnje, međutim to treba uvažiti da je to postignuto na izuzetno niskoj osnovici. Bosna i Hercegovina, po svim statistikama i dalje ostaje druga najsiromašnija zemlja u regionu. Samo Albanije je siromašnija u đidi-piju per kapita, a samoodrživost nije dostignuta. Mjera koliko je ekonomija Bosne i Hercegovine daleko od samoodrživosti se može vidjeti iz činjenice, da je pokrivenost uvoza izvozom, po poslednjim podacima Centralne banke u Federaciji BiH 21,4%, u RS 40%, za prva tri kvartala 2000 godine. Pri tome, strane direktne investicije, koje ću ja dalje nazivati Evdi-aji, su minorne, prema tome platnu bilansu i tu fantastičnu konvertibilnu marku uravnotežuju donirana sredstva u principu.

U cilju definiranja uzroka za takvo visok indikator nesamoodrživosti, potrebno je izvršiti analizu stanja, po faktorima dostizanja konkurentne sposobnosti, a to su: otvorenost zemlje, stanje države i državnih institucija, stanje finansija, stanje infrastrukture, stanje tehnologija, stanje menadžmenta, stanje radnih odnosa i stanje civilnih institucija.

Situacija nije jednaka po svim faktorima. Relativno se mogu smatrati uspjehom stanje u dva faktora, u infrastrukturi i otvorenosti. Infrastruktura je oporavljena skoro do predratnog nivoa. Međutim, kao negativno, mora se istaći, da Željeznica i ako fizički oporavljena, manje se koristi od njezinih mogućnosti zbog ne postojanja transportne politike ranijih vlada, a to je osobito iskoristio snažni lobi drumskih prevoznika.

Otvorenost. Slobodan je uvoz, to je pozitivna, prvo ću reći pozitivne, slobodan je uvoz, rijetke su skrivene barijere u uvozu, realan je tečaj valute, očekuje se stabilan tečaj u sljedeće dvije godine, slobodan je iznos profita iz zemlje, stranci u investiranju imaju domicijelni status, umjerene su carine.

Međutim, sada negativno. Vrlo važan aspekt otvorenosti. Pozicija izvoza, kao državno prioritetnog cilja, nije uspostavljena. Drugi prioriteti su na snazi. U ostalim faktorima problemi su znatno veći.

Država, negativno prvo. Veliki utjecaj države na ne privatizirana poduzeća. Visoki menadžment troši mnogo vremena sa državnom birokracijom. Državni budžet

ne podstiče istraživanje u razvoju poduzećima. Državna ekonomska politika je pod uticajem interesnih grupa, čak i na nacionalističkoj osnovi. Komplikirano je otpočeti novi biznis. Prije šest mjeseci, kad je ovo pisano, 14 koraka registracione procedure je bilo potrebno i trajalo je mjesecima, novi podatak je 18 koraka registracione procedure. Civilni servisi su pod političkim uticajem, naročito sudstvo. Sistem taksa ne pomaže konkurentnosti biznisa. Mnoge budžetske stavke se ne ostvaruju zbog kontrabanda i sive ekonomije, te se legalna ekonomija preopterećuje. Previsoka je javna potrošnja, koja je u periodu '96-'98 za koju postoje podaci, prosječno iznosila 62% đidi-pija, to je nesnosno. Visok je trgovački deficit, to sam sad rekao, malo ranije, nepovoljan je odnos zaposlenih kroz penzioneri 1,4 svega. Nije uveden porez na dodatnu vrijednost. Gruntovničke transakcije traju mjesecima. Pozitivnim rezultatom se može smatrati potpuna neovisnost Centralne banke i vlade, što je rezultirano održanjem veze domaće vlade sa DM striktno 1-1, te i niskom inflacijom.

Stanje finansija – prvo negativno. Sofisticiranost finansijskih tržišta je vrlo niska. Institucije finansijskih tržišta su tek u osnivanju. Dostupnost kredita je mala. Domaće banke nemaju značajnu konkurenciju inozemnih banaka. Banke su ograničile svoju podršku i daju je samo malim biznisima, jer veće nisu u stanju podržati, čak samo izdavanjem garancija. Teško je dobiti čak i mali kredit, samo na osnovu biznis plana a bez kolaterala. Visok je stepen rizičnih bankarskih plasmana. Razlika između kamate na kredite i kamate na depozite je veća od međunarodnih normi i zna iznositi i mnogo više od 10%. Tržište obveznica dionica ne postoji. Rizikokapital ne postoji. Finansijska regulacija je, i ako zasnovana na vrhunskom modelu u implementaciji je znatno ispod vrhunske svjetske prakse posebnog supervizija. S obzirom na nisku polaznu osnovicu ukupne domaće investicije su niske, svega 31,19% đidi-pija, kao i trend porasta ukupnih domaćih investicija je slab. Svega 7,7 procenti poena. Ukupna domaća štednja je niska, svega 6,8% đidi-pija. Trend promjene ukupne domaće štednje nije dovoljan 0,41% poena. Učešće domaćih kredita u privatnom sektoru je nisko. Svega 56%. Visoki su rizici u finansijskom sektoru, što drži kamate na kredite visokim i znatno više preko 25%. I ako je stabilna domaća valuta, kreditni rejting zemlje je nizak a zemlja čak nije rangirana. Ukupna imovina bankarskog sektora je niska, svega 51% đidi-pija, za razliku, recimo Luksemburg ima 650% svog đidi-pija u imovini bankarskog sektora, a mi 0,50.

Vlastita imovina bankarskog sektora je izuzetno niska, svega 18% đidi-pija. Zbog ne povjerenja u domaće banke, građani BiH imaju depozit u inozemstvu koji se ocjenjuju od ozbiljnih fin. institucija, većim od 5 milijardi američkih dolara.

Pozitivne ocjene u ovoj oblasti se mogu dati, u odnosu na dva fin. kriterijuma: osnivanje novih banaka lagano i podliježe razumnoj regulaciji, a kamate su rezultat tržišta, bez državnog uplitanja.

Stanje tehnologija. Istraživačke institucije su u ratu potpuno razorene i nisu bile predmetom ulaganja u posratnom oporavku. Javni izvori za finansiranje naučno-istraživačkog i razvojnog rada nisu poslije rata ponovo uspostavljeni i ne postoje. Privatni sektor ne ulaže u istraživačko-razvojni rad. Suradnja industrije i univerziteta u istraživačko-razvojnim projektima, nije poslije rata uspostavljena, zbog nemoći ne oporavljene industrije. Poduzeća vrlo malo ulažu u apsorpciju novih tehnologija, zbog istog razloga. Strane direktne investicije su svega 2,5% đidi-pija bile u '98. Za koju za imam podatke i nisu donijele tehnološki transfer, što je najveća žalost.

Prije rata znatno licenciranje stranih tehnologija nije obnovljeno poslije rata. Intelektualna svojina još uvijek nije zaštićena, jer državna institucija za patente i žigove, i ako postoji nekoliko godina, sve do decembra nije imala legalnog statusa, dok je nije prinudom nametnuo visoki predstavnik. Izvan akademskih krugova imej se malo koristi. Korištenje interneta za elektronsku trgovinu, servis kupaca i odnosi sa dobavljačima je zanemarljivo maleno. Ukupni troškovi istraživanje razvoja, bez vojnih, koji su prije rata dostigli jedan i po posto đidi-pija, sada ne postoje čak ni kao stavka oficijelne državne statistike. Kompjutera je malo. Svega 30 na tisuću stanovnika. Ni u celuralnim telefonima nije bolja situacija, 1,05 na 100 stanovnika. Internet korisnika je malo, svega 5.700 na milion stanovnika. Broj studenata na univerzitetima je dostigao predratni nivo, ali je svega 15% odgovarajuće populacije. Radi komparacije, Kanada ima 90% studenata na univerzitetu od odgovarajuće populacije, dakle, onih od 19 do 24 godine mi 15.

Pozitivne ocjene se mogu dati kvalitetu inžinjerske populcije, dobroj zastupljenosti matematike i prirodnih nauka u školskim programima. 60% internet korisnika je iz poduzeća, to se smatra pozitivnim.

Menadžment. Još kad ste čuli ovo troje, da vam kažem šta znači ove odsječne rečenice koje izgovaram. To su sve, svaki od njih je jedan od 184 kriterijuma, kojim Svjetski ekonomski forum procjenjuje konkurentnu sposobnost jedne zemlje.

Menadžment, ukupni kvalitet menadžmenta nije zadovoljavajući. Većina menadžera je školovana u ranijem socijalističkom sistemu i ima relativno dobra znanja o tržištima roba i usluga, ali ne i o finansijskim tržištima i tržištu radne snage i upravljanje ljudskim resursima. Tiku-em, total kolektiv menadžment koncept je poznat vrlo malom broju menadžera. U državnim poduzećima, samo sporadično se privlači i razvijaju i motiviraju najkvalitetniji suradnici. Trening zaposlenih se provodi, samo za srednji rukovodni nivo menadžmenta i to nedovoljno, dok visoki nivoi potpuno apsciniraju, a niskim nivoima se ne pruža prilika. Delegiranje ovlaštenja na niže nivoe, poslije podržavljenja ranijih društvenih poduzeća je nestalo. Centralizacija ovlaštenja je ostavila pogubne posljedice, koje se polagano sad sagledavaju. Kvalitet posla je osrednje vezan sa plaćom. Proizvodnji procesi, koj su prije rata bili sa boljim tehnologijama, nego u većini tranzicijskih zemalja, nisu modernizirani i sad su u među najzaostalijim. Orjentacija, prema marketingu se može ocijeniti osrednjim. Ne postoji proizvod usluga i tehnološki proces, po kojem bi u svijetu bila prepoznatljiva konkurentna sposobnost BiH. I ako ih je prije rata bilo, eksportna trgovačka poduzeća ne utiču na razvoj proizvoda. Tehnologije u poduzećima nisu rezultat razvoja vlastitih proizvoda. Vizajn proizvoda je rijetko razvijen lokalno. Međunarodno priznatu marku je samo imao nekoliko preduzeća prije rata, ali nisu obnovljena, dok novonastala privatna poduzeća, većinom nisu izvozno sposobna i nisu razvili međunarodno poznate marke. Globalnu tržišnu aspiraciju imalo je nekoliko velikih poduzeća prije rata, ali su ona razorena i nije im pomognut oporavak i ako postoji umjereni broj kvalitetnih poslovnih škola, njihovi polaznici su to vlastitom voljom i sami plaćaju. Podrška poduzeća je izuzetak a ne pravilo. Tijekom rata i poslije veliki broj menadžera sa znanjem stranih jezika i međunarodnim iskustvom su napustili zemlju i sad su deficit. Samo srednji i niži nivo menadžera koristi kompjutere u radu. Ocjena efikasnosti menadžmenta od strane upravnih odbora nije presudna u državnim poduzećima. Menadžment ovisi o volji

vladajućih stranaka. Relativno se pozitivne ocjene mogu dati kompetenciji finansijskih direktora u poduzećima. Orijentacija poduzeća prema kupcu je velika. Veća poduzeća ostvaruju izvoz putem vlastite trgovačke organizacija, u podezećima se daje velika važnost izvozu u susjedne zemlje.

Rad. Radna etika je na nivou posocijalističkih država. Minimalne plate imaju visok uticaj na ukupnu cijenu radne snage. Zaposleni nemaju uticaj na novi prijem zaposlenika niti utiču na otpuštanje. Osiguranje nezaposlenih nije rezultat balansa socijalne zaštite i motivacije zaposlenih. Socijalna funkcija je ostavljena u državnim poduzećima i ne pomaže njihovu tržišnu fleksibilnost. Štrakovi u privatnim poduzećima su rijetki a u ne privatiziranim poduzećima dugo traju i najčešće su uzaludni postrajkači. Sindikati i poslodavci nisu kooperativni. Kolektivno pregovaranje nije postalo općom praksom u implementaciji. Upis u osnovne škole i srednje škole, kao procjena travantne populacije je na niskom nivou, svega 69,8% u osnovnom i 41,8 u srednjem poslu. Ali, kako ne postoje standardi kvaliteta edukacije nema tačnih nema, nego samo približnih ocjena, da je kvalitet niži nego prije rata. Plaće zaposlenih koštaju poduzeća i do 181% onog iznosa kojeg zaposleni nose kući. Nezaposlenost se ocjenjuje na 39% u Federaciji i 41% u RS, to je podatak iz biltena Centralne banke od neki dan.

Radno zakonodavstvo ne omogućava prilagođavanje radne snage uvjetima potražnje na tržištu roba i usluga. Pozitivne ocjene se mogu dati, u pogledu trajanja pojedinih nivoa edukacije, 8 godina primarna 4 godine sekundarna i 4-6 godina ter. I 2 godine posdiplomska. Nema podatka za prosječni broj godina koliko traje dostizanje doktorata. Nezaposlenost je smanjena od 95. do konca 98. sa procjenjenih 80% na ove gore navedene brojeve.

Stanje civilnih institucija. Teško je vjerovati da će pravne i političke institucije ostati stabilne iznačajno ne promijenjene u sledećih pet godina. Privatna poduzeća u vlasništvu obitelji visokih dužnosnika stranaka na vlasti se favoriziraju od strane vlade i javnih poduzeća, naročito kada su u pitanju javne nabavke, koje su se znale dodjeljivati i bez licitacije. Korupcionaške afere koje su u tijeku, dokazuju postojanje neregularnih plaćanja u cilju izbjegavanja poreza, carina itd. radi policijske zaštite ili dobijanja neosiguranih kredita.

Sudstvo je pod pritiskom politike i prijetnji kriminalnih grupa, te se sudije čak ustručavaju presudama realizirati založene hipoteke.

Povjerenje u presudu, presude sudova i nadležnih tijela je nisko. Sudske presude se vrlo često ne izvršavaju. Presude protiv državnih organa su rijetke. Ošteta poduzećima zbog nelegalnog ponašanja države se rijetko dobija na sudu, ako se presuda dobije, još se rjeđe izvršava. Biznis se vrlo često ne može u cilju zaštite osloniti na profesionalnost policije. Organizirani kriminal značajno povećava troškove nekih vrsta biznisa. Odnosi sa nekim susjednim zemljama otežavaju aktivnosti biznisa. Međunarodni odnosi zemlje su takvi da su potrebne vize za putovanja u sve zemlje, osim nekoliko izuzetaka. Povjerenje u poštenje političara je nisko. Razbijanje monopola se ne provodi od strane države, čak i tamo gdje je to tehnički moguće. Poduzeća i privatna i državna su pod pritiskom da daju donacije političkim partijama, koje su vladajuće na teritoriji gdje su poduzeća licirana.

Pozitivne ocjene se mogu dati za naviku privatnog biznisa da sporove rješava van suda radije, nego na sudu i ako su umjereni sudski troškovi i advokatski honorari, ali uz napomenu da je izbjegavanje sudova možda i rezultat neefikasnosti sporosti, pa im se ne obraćaju.

Državni organi, uglavnom, priznaju obaveze, koje su stvorene ranije nego su oni preuzeli vlast, dakle, to je pozitivno. Na licitacijama javnog sektora, bez smetnji učestvuju inozemna poduzeća. Postoje prigovori međunarodnoj zajednici da je prilikom ulaganja samo u privatna novoformirana mala i srednja poduzeća, potpuno ostavila po strani oporavak velikih državnih poduzeća, koja su bili nosioci konkurentne sposobnosti prije rata. Međutim, ti prigovori ne stoje. Država sporo i neefikasno sprovodi privatizaciju tih poduzeća, a svi organi međunarodne zajednice su tvrdo postavili uvjet da je uslov pomoći, prethodno izvršana privatizacija. Do konca '98 u industriju iz programa za prioritetnu rekonstrukciju i obnovu, uloženo je svega 2,3% sredstava programa. Kao zaključak se može reći, da i ova pojava Pakta o stabilnosti, koji ima sigurnosne i ekonomske ciljeve, po prvom pogodovat će oporavku BiH, ali zatekao je BiH u stanju ogromnog nedostatka konkurentne sposobnosti uopće, ali i u odnosu na zemlje u regiji koje nisu pretrpila stravičan rat i razaranja kao BiH. Međunarodna pomoć se zbog toga mora koncentrirati upravo na poboljšanje faktora konkurentne sposobnosti, kako BiH ne bi u okvirima regije i Pakta stabilnosti, postala zemlja parija u kojoj ostale zemlje regije vide samo lako tržište za svoj izvoz. Zato u daljem tekstu odgovori na pitanja će biti zasnovani na ideji povećanja konkurentne sposobnosti BiH i to u izvozu i drugo, u pogledu privlačnosti za inozemne direktne investicije, jer krediti nisu rješenje za zemlju koja je već prezadužena, oko 3,65 milijardi američkih dolara i u kojoj domaći investitori ne znaju efikasno koristiti kapital. Ovdje bih dao jedno pojašnjenje. Dvije su vrste konkurentne sposobnosti. One koje su vezane za konkurentnu sposobnost roba i usluga, kako one mogu se boriti na stranom tržištu, a druga vrsta konkurentnosti koliko je BiH konkurentna u privlačenju stranog kapitala u odnosu na druge zemlje koje također konkuriraju i žele privući taj strani kapital.

Ja se koncentriram na ovu drugu, dakle, na pitanje privlačnosti zemlje za strani kapital, za tu konkurentnu sposobnost, a kad on dođe strani investitori sasvim sigurno neće ovdje proizvoditi nešto što neće biti konkurentno sposobno u prodaji.

Strateški ciljevi, glavni ciljevi ekonomske politike za revizalizaciju Bosne i Hercegovine. Kao što se vidjelo, bez visoke razmjene sa inozemstvom, nemoguća je samoodrživost ekonomije BiH, a visoka razmjena sa inozemstvom nemoguća je bez značajnog poboljšanja konkurencije i sposobnosti zemlje. Za većinu faktora o kojima ovisi konkurentna sposobnost, potrebne su investicije. Samo je mali broj onih koji se mogu poboljšati bez investicija, npr. promjenu neke politike. Samo dio investicija se može riješiti daljim kreditnim zaduženjem već prezadužene zemlje i to pretežito u infrastrukturi. Domaći kapital, koji je u zemlji je nedovoljan, ali čak i ako se dio depozita građana BiH iz inozemstva vrati u domaće banke. Kao logičan zaključak se nameće potreba za intenzivnim stranim direktnim investicijama kojih neće biti, dok se ne poboljšaju oni faktorima o kojima ovisi poslovna klima u BiH. To se odnosi kako na ulaganja u postojeća poduzeća, a kojih neće biti bez sprovedene privatizacije, tako i na ulaganja u nove biznise. Sav taj ogromni reformski zahvat, mora se obaviti uz minimizaciju socijalnih nemira. Navedeni slijed uslovnosti i određuje strateške ciljeve za oporavak ekonomije BiH. Radikalno poboljšanje poslovne, završetak procesa

privatizacije, reforma bankarskog sektora, unapređenje nivoa socijalne zaštite. Ukoliko se postignu uspjesi u tim oblastima, pojavit će se ... i donijeti željene efekte, a to je rast konkurentne sposobnosti, rast izvoda, samoodrživost, nakon toga kao žetva finalna rast zaposlenosti i rast đidi-pija.

Iskustvo i standardi u Evropi pokazuju, da izvozno sposobna radna mjesta, su prosječno investirana sa oko 200 tisuća njemačkih maraka po radnom mjestu. Naša pozitivna praksa iz prošlosti pokazuje, mi smo imali i radna mjesta od 200.000 dolara. Evo, npr. Smelter u Mostaru aluminijaska topionica je imala oko 200.000 dolara po zaposlenom i onda naravno takvi pogoni mogu stvarati konkurentno sposobne robe, ali standard od 200.000 maraka, ako uzmemo da imamo neke preostale imovine, br za polovinu toga, dakle, 100.000 maraka novih investicija treba po radnom mjestu 100.000 maraka. To je gruba računica, samo da vidimo razne probleme, 450.000 nezaposlenih, puta 100.000 maraka 45 milijardi maraka investicija, dovodi BiH na predratni nivo razvijenosti. 45 milijardi maraka i kad uzmemo da postoje ti podaci o toj vanjskoj štednji naših građana oko 5 milijardi dolara, dakle 10-12 milijardi maraka, to je tako mala suma i kad bi se sva privukla, znači ovim ja samo hoću da pocrtam koliko su strane direktne investicije jedino rješenje. Mi ne možemo očekivati da će državnim novcima i državnom pomoći od strane zemlje pomoći otvaranje radnih mjesta ovdje, jer to oni ne rade ni kod sebe. Države su i tamo u tržišnim privredama navikle da budu investitor u infrastrukturi, međutim, radna mjesta otvara isključivo aktivnost privatnog biznisa, dakle, privatne strane direktne investicije su za nas rješenje.

Najvažniji faktor u privlačenju stranih investicija je poslovna klima u koju spadaju kao podpoglavlja neovisno sudstvo, fiskalna i porezna politika, poštena, efikasna, jeftina državna administracija, dobro radno zakonodavstvo i ofanzivno preuzimanje registrative Evropske Unije u skladu sa Bijelom knjigom ili kako se to naziva kiskominiteja.

Neovisno sudstvo je nedostignuti cilj svih poskomunističkih zemalja u tranziciji. Osim što je osnov civilnog društva i ostvarenja građanskih sloboda i svakog reda u državi, ono je potrebno svakom segmentu .. u kome se može pojaviti spor. Bez neovisnog i efikasnog sudstva, banke ne mogu ostvariti sigurnost i realizaciju hipotekarnih o bom... koraterala, podeuzetnici se ne mogu zaštititi od nekomercijalnih rizika. Zaposleni i poslodavci rješavaju sporove, čime se gubi smisao kolektivnih ugovora. Eliminacija korupcije i organiziranog kriminala nije moguće itd.

U Bosni i Hercegovini, naša je procjena da su sudovi kontaminiralni uticajem partije na vlasti kroz mehanizam i imenovanje i opoziva sudija. Na tako imenovoane sudije, političke partije na vlasti direktno utiču u slučajevima u kojima imaju političke interese. Najbolji prijem je usporen rad sudova kod povrata stanarskih prava, koji su uvjet poništavanja etničkih čišćenja u toku rata i poslije rata i to na sve tri teritorije, gdje su nacionalističke partije bile na vlasti, pod uticajem funkcionera izvršne vlasti na nekim dijelovima teritorije Federacije BiH, kantonalni sudovi ne priznaju odluke Vrhovnog suda Federacije. Sudije su i pod pritiskom prijetnji, organiziranog kriminala, kada donose presude, u kojima ugrožavaju ekonomske interese pripadnika organiziranog kriminala, a posebno uslučajevima donošenja presuda za organizaciju hipotekarnih kolaterala u sporovima banaka sa dužnicima, koji su iz miljea organiziranog kriminala.

Dostizanje neovisnosti sudstva je cilj u kome međunarodna asistencija neophodna.

Stanje fiskalne i poreske politike. Kontinuirani rast đidi-pija traži harmoniziranje fiskalnih sistema među entitetima, više transparentnosti u državnim finansijama, putem uspostave vrhovne odvjetorske institucije na nivou BiH, entitetskim nivoima, kao i kantonalnim nivoima unutar Federacije. Jačanje institucionalnih kapaciteta za planiranje i programiranje budžeta kao i bolju egzekuciju budžeta i kontrolu budžetskih rashoda, uređivanje finansiranje zajedničkih organa BiH, efikasno upravljanje vanjskim dugom, sa ciljem da se povisi stepen ubiranja državnih prihoda i poreza i doprinosa, potrebno je harmonizirati i koordinirati državne sisteme među entitetima a u Federaciji među kantonima u cilju eliminacije uzbjegavanja plaćanja poreza i doprinosa, sniziti iznose, ali povisiti stepen naplate svih poreza i doprinosa na plaću, urediti naplatu carina i uspostavom granične policije osigurati punu finansijsku kontrolu i eliminirati izbjegavanja plaćanja carina. Uvesti porez na dodatnu vrijednost, u roku od 2-3 godine. Promijeniti postojeći režim naplate carina po principu da se plaća tamo gdje potrošač živi, a ne tamo gdje je carina ubrana. To će tražiti kooordinaciju među entitetima i povećanje kapaciteta i efikasnosti carinske administracije. Ja sam već odužio. Vi ćete dobiti ovaj papir, u njemu se tretira koje mjere ćemo za poštnu i efikasnu i jeftinu državnu admidnistraciju, za radno zakonodavstvo, za preuzimanje registrative Evropske Unije prema Bijeloj knjizi, zatim, šta učiniti u privatizaciji, samo ću naslove pročitati. Napokon završiti malu privatizaciju, otpočeti privatizaciju velikih preduzeća, otpočeti privatizaciju infrastrukture, očekivati od entitetskih komisija za vrijednsone papire realizaciju onoga zbog čega su osnovani, tz. Uvođenje tržišta vrijednosnih papira, podržaćemo investicione fondove, smatrao da je to jedan od bitnih puteva u privatizaciji, potrebno je napokon usvojiti zakon o restituciji. Mi još ne možemo kazati da li onaj koji naturalno vraća ili plaća, ali on napokon mora biti donešen da se zna šta je, jer stranci neće u sumnjivu imovinu da ulažu itd.

Dalje, pritisak međunarodne zajednice, da se uklone otpori privatizacije je neophodan. Stranke na vlasti su do sada se javno izjašnjavali d apodržavaju proces privatizacije, ali su sve činile da se proces uspori i odgodi. Razlog je očivid. Vladajućim ne privatiziranim poduzećima, postavljanjem direktora i upravnih odbora, iz državnih poduzeća je izvlačen novac, kojim je održavana moć. Prepreke koje se stvaraju su različite. Navedimo samo dva primjera. Skoro se može kazati da se namjerno drže mali kapaciteti zemljišno knjižnih ureda, čime se sprečava izrada programa privatizacije u poduzećima oteže se sprečavala itd.

Dalje, generirani proces, koji je spriječio restrukturiranje velikih preduzeća zabranom registriranja novih preduzeća ćerki, ako preduzeće majka ili bilo koje ranije formirano poduzeće ćerka, ima bilo kakve ne izmirene obaveze, time su suspendirano pravilo, da poduzeće majka odgovara za poduzeće kćerku samo do nivoa uloženih sredstava, a restrukturiranje je blokirano. U reformi bankarskog sektora, imamo planove u vezi privatizacije svih banaka, koji nisu privatizirane. Podržat ćemo stavove međunarodne zajednice kojni želi integritati, koje traži integriranje kod kapitaliziranih banaka. Potrebno je povisiti standarde i praksu supervizije banaka u skladu sa evropskim standardima, uz intenzivnu tehničku asistenciju inozemnih aktera, u entitetskim agencijama za nadzor banaka. Ova mjera, između ostalog, donijet će i

povišenju povjerenja u domaću valutu. Zatim, treba aktivirati osnovane entitetske agencije za osiguranje depozita, što bi trebalo da privuče štedišu u domaće banke, koje su članice osiguravajućih tih institucija i ako mi smatramo da osiguranim maksimumom od 5 tisuća maraka je mali, ali o tom potom. Zatim je potrebno nastaviti reformu platnog sistema. Ovo što je do sada učinjeno je dobro, međutim, moram reći da ono što je ranije ZPP radio, on je naime radio četiri funkcije, on je radio kliring, radio trezorsku funkciju, radio promet novca i statističke poslove finansija. Ja bih ovo četvrto, dakle, ovo troje je u dobrom trendu, međutim pitanje statističkih poslova i procesiranje podataka je rak rana Bosne i Hercegovine. Mi nećemo uskoro moći mjeriti ni smoje uspone ni padove, ako se ne uredi statistički sistem BiH. Situacija je jako loša, čak u dva entiteta rade se po dva različita standarda, pa onda nije moguće sklopiti statistički izvještaj BiH. Mislim da ćemo tražiti da se uloga KAFAO-a proširi i na, dakle, ne samo da se bavi carinama, nego i poreznim sistemom i da ako ... da podršku razvoju statističkih zavoda ili kako se već zovu.

Po pitanju socijalne zaštite. Socijalna zaštita u suštini pripada entitetima i Vijeće ministara će pružiti svu podršku da se riješe ovri problemi. Međutim, za što se ovdje na nju ovdje osvrćem, zato što strane direktne investicije neće ući u zemlju, gdje svaki dan se blokiraju javne prometnice, gdje proces je nezadovoljnih idu, blokiraju javne zgrade itd. Taj imidž, nešto tu treba uraditi. Zato ćemo dati kompletnu podršku a se riješe i sektori socijalne pomoći i sektor penzija i pitanje veteranskih beneficija i zatim socijalnih problema raseljenih i izbjeglih obitelji.

Glavni uvjeti od kojih ovisi dostizanje ovih ciljeva. Glavni uvjeti da se statički ciljevi i svi drugi ciljevi budu dostignuti mogu se strukturirati kako slijedi. Potreban je novac, znanje i politička volja, s tim da su često uvjeti ustodobno kombinacija dva ili čak sva tri osnovna uvjeta. Na izgled postoji četvrti uvjet. Kapacitet institucija koje su potrebne za reformske akcije, a to se rješava novcem i znanjem, ukoliko postoji politička volja da se problem riješi, te se dalje neće komentirati.

Novac. Donatorske konferencije u organizaciji Svjetske banke i Evropske Unije itd. su osigurali program za prioritetne rekonstrukcije onaj PRP od 5,1 milijardu američkih dolara, od čega dokonca ove godine, vidjeti smo podatke, da još ima u toku trošenje oko jedne milijarde. Dakle, ugovoreno a nije realizirano, i ako u trenutku pisanja ovog teksta nemam zvanične statističke podatke za prošlu godinu, ipak se može utvrditi da našu platnu bilansu neće moći pokriti strane direktne investicije. One su minorne, a ovaj program prioritetne rekonstrukcije zamire i sad se postavlja pitanje kako održati konvertibilnost marke. To je stvar koja po našem mišljenju će tražiti da se, da zahtijevamo jednu donatorsku konferenciju, koja bi dala barem jednu milijardu dolara, minus dostignute strane direktne investicije. Znači, milijarda, ako bude 400 miliona stranih investicija onda 600 miliona donatorstva, inače dolazi u pitanje pucanje KM. Pitanje, znači novca je u tom okviru.

O pitanju znanja. Međunarodna zajednica je u okviru programa prioritetne rekonstrukcije dala visoko mjesto svim vrstama treninga i konsaltinga. Teško je naći oblast reformi koje nisu provedene akcijom obučavanja i konsaltinga. Neka bude po... privatizacija sa kursovima za zakonodavce za agencije, za privatizaciju, za poduzeća koja pripremaju planove privatizacije, za banke, za investicione fondove itd. Zatim, bilo je intenzivnog obučavanja, vezano za pravosudni sistem za carine, za antikorupcijske aktivnosti, za registrativu vrijednosnih papira, za medije, za standarde,

za kvalitet u proizvodnji, za minimizaciju gubitaka u energetici itd. Pristup svim vrstama obučavanja je lagan, dostupan velikom broju ljudi blespaltan. Opća je ocjena da nedostatak znanja nije glavna prepreka reformskim procesima u BiH.

Politička volja. Struktura vlasti u BiH je bila glavna smetnja reformi. Do sada su bili na vlasti nacionalističke političke stranke a u opoziciji su bile stranke građanske orijentacije, koje zastupaju ideologiju civilnog društva. Stranke na vlasti su jedna sa drugom u koaliciji bile, po pitanju održavanja na vlasti i tu su jedna drugoj zdušno pomagale i istovremeno su bili nepopustivi protivnici u radnoj sferi, optužujući jedna drugu za unitarizaciju države, destrukciju itd.

U Federaciji BiH, to je trajna blokada i da ja sad ne navodim kakve smiješne stvari smoimali, od boje pasoša do toga kakve će biti tablice. Srećom međunarodna zajednica je to nametnula. Prema tome, zato se kao glavni uvjet za dostizanje statičkih ciljeva mi smatramo da je, da prestanu blokade u parlamentarnom sistemu i da napokon počnemo stavljati u prioritet pragmatične ciljeve dostizanja konkurentnih sposobnosti.

Ako bi se trebale poredati samo glavne akcije po prioritetu, onda dostizanje neovisnog sudstva je prioritet broj jedan iznad koga nema ništa, zatim je to nastavak privatizacije i to ovih proizvodnih i uslužnih poduzeća i banaka, zatim reforma fiskalnog i poreskog sistema, zatim zavšetak reforme platnog sistema, zatim ulazak strnaih banaka u BiH, jer investitori vrlo rado slijede primjer svojih banaka i bez, dok nam puno stranih banaka ovdje ne bude, ne možemo očekivati investitore iz tih zemalja i na konc u privatizacija infrasdstrukture, telekomunikacija, elektroprivrede i drugih infrastrukturnih servisa.

Da bih privodio kraju ovaj ekspoz, želio bih naglasiti, da se, ako bi se striktno gledalo ovlaštenja pojedinih nivoa vlsti kod nas, skoro da se ne može ni jedan program napraviti, jer cjelovitost programa se razuđuje u razne nivoe vlasti, zato će Vijeće ministara, bilo ili ne bilo nadležno za neka pitanja napraviti i predložiti cjeloviti program i zamoliti one nivoe vlasti koje su odgovorne za pojedine mjere da to koordinirano i sinhrono radimo. Dakle, želim pocrtati sveobuhvatnost programa, a onda realizacija svakog subjekta u skladu sa njegovim ustavnim odgovornostima. Za to će biti potrebna iskrena suradnja svih nivoa vlasti entitetskih, dakle, nivoa države sa entitetima, zatim, u Federaciji, Federacije i kantona u RS Vlade RS sa općininama itd. jer skoro ni jedna +mjera nije u odgovornosti samo jednog nivoa vlasti, ako se sveobuhvatno pogleda.

Sa međunarodnom zajednicom, surađivat ćemo iskreno i u duhu ovlaštenja i odgovornosti koje su im date Madridskom, Briselskom id rugim deklaracijama. Uvjeren sam da ćemo svi zajedno uspjeti realizirati ovaj program i time ući u VE, a time ćemo biti i za korak bliže evropskim integracijama gdje je BiH mjesto. Ja vam se zahvaljujem što ste pozorno slušali ovo. Hvala.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujemo se dr. Matiću na ovom iscrpnom i interesantnom i nada sve nadahnutom izlaganju po svim protivrječnostima koje su danas prisutne u razvoju BiH i budućem vremenu. Dr. Matić je normalno kandidat za predsjedavajućeg Vijeća

ministara, u tom smislu otvaram raspravu po iznesenom uvodnom izlaganju, odnosno programu Vijeća ministara. Izvolite, ko se javlja za riječ?

Znači li to da nemamo diskusije po izlaganju dr Matića. Zaključujemo raspravu. Izvolite gospodin Lužanski.

IVO ANDRIĆ-LUŽANSKI

Gospodine predsjedavajući, mislim da je ne primjereno da raspravljamo o nečemu što nismo dobili u pisanoj formi. Stoga tražim stanku od 15 minuta da se program koji je ovdje prezentiran u usmenoj formi, prezentira zastupnicima, pa bismo mogli kvalitetnije raspravljati.

SEAD AVDIĆ

Hvala zastupniku Lužanskom. Shodno tradiciji, shodno i Poslovniku, koji ne obavezuje mandataru, odnosno kandidata za predsjedavajućeg Vijeća ministara, da mora u pisanoj formi dostaviti poslanicima prije svoj program, odnosno uvodno izlaganje. Apsolutno, izvolite.

BOŽIDAR MATIĆ

Osjećam se obaveznim da vam kažem, za što ga niste dobili. Ovo je sve napisano, ali u tri dijela. Vjerujte za ovih sedam dana, ja sam dao prioritet konsultacijama, da što više ljudi čujem i ja noćas nisam uspio sklopiti u cjelovit tekst i zamolio sam da Služba Skupštine da tekst koji ću ja autorizirati i podijeliti. Ja sam ovo, pazite Parlamentarna skupštine, sve vrste parlamentata u BiH, evo tri mjeseca od izbora se sklapaju, a ja sam od četvrtka do četvrtka imao vremena za sve ovo. Zato vas molim da to uvažite.

MIRO GRABOVAC – TITAN

Gospodine predsjedavajući, gospodo zastupnici, poštovani predstavnici međunarodne zajednice, cijenjeni novinari, ja ću krenuti sa onim jednim citatom Tina Ujevića koji kaže: “O Bože skрати ove moje muke, jer vidiš da nemam talenta za velikog mučenika”. Izgleda mi da i ovaj naš parlament nema baš talenta za to nešto.

Ja ću prije, upozorio sam na prošlom, a da ne ponavljam sad kad je u pitanju već prethodno kolege zastupnici kazali, na kršenje Poslovnika, samo ću ponovo spomenuti članak 4. pod točkom 3.e) Ustava BiH, članak 5. pod točkom 4.a. i c. gdje je grubo o kršenje Ustava, gdje idemo i tršimo a nismo uopće uspostavili zakonodavni dio vlasti što se podrazumijeva stvaranje potpuno Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Međutim, mi danas vidimo šta je demokracija i očito se ona trenira ovdje i demonstrira. Gospodo, mi iz HDZ dobro znamo šta je demokracija, što je glas, odnosno ovdje ruka više i nismo mi u zabludi da ne znamo šta se radi, odnosno u kojem pravcu ide, ali pitamo se s jedne druge strane, je li to uopće moralno, je li to ono što daje prosperitet BiH, je li to oni koji sudjeluju u nečemu su oni koji mogu izvesti BiH iz ovog pakla, odnosno osloboditi je pakla koji je bila u prethodnim

godinama, kada je krvarila. Ja mislim da to nije dobro rješenje i mislim da je bio dobar prijedlog. Najprije, prekršen je i Ustav i Poslovnik, upozoren tumačenjem OHR-a i ja sad, danas ne znam više ko tumači Ustav. Ustavni sud, OHR ili mi ovdje ili određena skupina koja hoće po svaku cijenu prelomiti stvar preko koljena, gdje smatram isključivost da nije dobra. Isključivost može, ukoliko je tvrdoglava, može i poknuti po glavi, jer ona je vrlo opasna i vrlo je odgovorno ići na takvu jednu kombinaciju. Ja sam slušao kod izlaganja druga, odnosno oprostite gospodina Matića, koji je najavio, odnosno barem njegova partija najavila jedan plan brze obnove BiH i ja vidim da je očito brz.

Međutim, ne znam točno je li se radi o koncepciji, ja je bar imam naznake SDP-a ili o koncepciji budućeg predsjedavajućeg Ministarskog vijeća. Ja sam u glavini čuo konstataciju, konstatira se šta je to bilo, šta su to greške i kako su one tekle, međutim, nisam vidio, odnosno nisam mogao isčitati viziju i buduću strategiju ekonomskog razvoja i svih drugih razvoja BiH, odnosno kako iz toga proizići i napraviti plan Ministarskog vijeća, koji mora proći jednu normalnu proceduru, proces planiranja, programiranja, budžetiranja i odnosno koji su to putevi nabavke sredstava za razvoj BiH i za njenu samoodrživost. Ja sam ovdje malo bilježio, koliko sam uspio pohvatati, kaže ovako: "Četiri ključna elementa koja sam ja izvukao za BiH, koja će Ministarsko vijeće u budućnosti uraditi, kaže da treba zadužiti se sa novim stranim kapitalom". Pa to smo dosta se zadužili. Je li to, znači da bi se BiH oporavila, treba BiH osvježiti novim kapitalom inozemnim. Znači, to smo imali već i to mi danas mladi plaćamo, je li to znači da ovi još trebaju zadužiti pa da bi mi vraćali. To bi bila katastrofa BiH.

Drugo, završiti proces privatizacije, uvući strane investitore kroz proces privatizacije. Svakako proces privatizacije, ali uvlačenje stranih investitora a ne na način gospodine Matiću da kupuju poduzeća koja su građani BiH, svojim radom ovdje stekli, nego neka otvaraju nova poduzeća i otvaraju nova radna mjesta a ne što je urađeno u Federaciji protiv zakonito Agencija za privatizaciju izuzela poduzeća koja su u portfelju Vlade Federacije i pušta ih u proces privatizacije, gdje će strani investitori kupiti ta poduzeća, gdje će BiH Elektroprivreda, Pošta i svi značajniji objekti otići u ruke stranaca. Ja nemamništa protiv ulaska stranog kapitala, ali imam protiv toga, jer nisu oni sudjelovali u izgradnji toga. Prema tome, ovaj koncept gospodine Matiću je poražavajući za BiH kako ste ga vi iznijeli, odnosno kako sam ga ja razumio. Spreman sam se sukobiti kad je u pitanju ovaj dio, jer smatram da sam u potpunosti u pravu a neka mi kaže suprotno kako na koji način on misli drugačije, jer mi je dobro ta materija poznata.

Uvoženje poreza na dodanu vrijednost, taman posla. Uvest ćemo porez na dodanu vrijednost, imamo ljude koji nemaju šta pojesti. Nemamo proizvodnju. Na šta ćemo uvesti, na osnovu čega ćemo uvesti, kojis u to elementi da bi osnažio državu, niti imamo proizvodnju niti imamo bilošto a uvodimo dodanu vrijednost kad je u pitanju i ovaj dio, malo što narod može disati, treba ga ugušiti upotpunosti da ne može da jednostavno da crkne. To je još jedno od poražavajućih.

Kaže, zahtijevati, i četvrti elemenat koji bi spašavao to sve zahtijevati donatorsku konferenciju, i ako sam razumio godišnje najmanje da nam se neko sažali i da nam da po milijardu maraka, kako bi mogli preživjeti i doći na prvobitno stanje. Ja nisam za tu koncepciju. Ja sam za koncepciju otvaranja novih radnih mjesta. Za

koncepciju gdje je BiH, da će imati prosperitet gdje neće se zaduživati i gdje neće klečati na koljenima da joj neko da. Ja mislim da građani BiH su sposobni da znaju raditi, da su sigurno kvalitetna radna snaga i da mogu puno više nego i oni koji nam žele prodati svoju pamet, jer dosta građana BiH prodaje pamet u tim drugim zemljama.

Prema tome, ja mislim da je program kao program trebao je ići u jednom drugom pravcu i ako ga ja ne vidim kao program, jer ne mogu isčitati iz njega, kažem, viziju koja je najbitnija ni šta se hoće, odnosno strategiju djelovanja toga svega, ja vjerujem da gospodin Matić to zna, ali mi se čini da je ovo bilo malo više stranački očitovavanje, te sudstvo te lopovi, te kriminalci, svakako treba zatvoriti i kriminalce i lopove i sve ostalo i one koji su i prije rata i poslije rata krali. Ja se zalažem za takvo nešto. Krećem prvo od sebe, neka otvore mene pa onda dalje, znači, i oni koji su u bivšem sustavu pokrali narod i oni koji su pokrali narod, odnosno za vrijeme, odnosno obogatili se na krvlju naroda koji je ovdje patio u BiH. Potpuno se slažem s njim, ali mislim da je ovo promašena koncepcija, na osnovu koje vi želite to uraditi.

Moj prijedlog će biti, ipak uz dužno štovanje gospodina Matića i ako on nije predstavnik iz reda hrvatskog naroda, vjerovatno Hrvat jeste, ja gospodina ne znam, barem po imenu a ne znam nije uopće bitno, ja mislim da gospodin Matić bi trebao povući soje izlaganje i iz moralnih razloga iz dobrobiti BiH i iz povijesnih razloga odustati od toga mjesta, jer mislim da ova koncepcija a i dešavanja unutar BiH, a uključujući ovo sve što sam kazao kršenje Ustava BiH, kršenje Poslovnika, isključivost nekoga da to razriješi, da ne možemo mi sačekati je li to nacionalni interes u pitanju, treba li ga zaštititi ili ne treba, je li treba formirati Zastupnički dom Parlamenta Federacije ili ne treba da se neko nađe i da bude onaj koji će možda nečijom politikom ili nečijim konceptom zbrisati jedan suvereni narod sa prostora BiH, koji da prvo krene, treba imati i ako je iz reda hrvatskog naroda, treba imati maksimalno, barem preko 50% potpore tog biračkog tijela hrvatskog naroda i ja predlažem gospodinu Matiću, kao i svim predstavnicima hrvatskog nroda da ne sudjeluju u jednom povijejsnom činu koji nije dobar, koji će biti negativno zapisan, a što se tiče programa, ja moram kazati da meni, možda ja ne razumim ne liči na program, nego mi liči više na političko očitovavanje, odnosno jedan koncept koji sastavljen i dobro izdiktiran, možda i od dijela predstavnika međunarodne zajednice, a gospodin Lagumdžija je vjerovatno pomogao, jer je i on predstavnik, predsjedavajući SDP-a, vjerovatno pomogao u izradi te koncepcije, ali izgleda mi da nije dobro, da nije dobra, jer ovo zaduživanje nešto me previše, ja još mislim živjetiu BiH i nemam namjeru ići iz nje, prema tome, mene je strah ovog zaduživanja, jer još neće od moje djece djeca vratiti dugove koji su zadužili oni prije, či ste vi naslednici gospodine vi to Lagumdžija znate pravni, ne znam možda i ideološki, sad nije uopće bitno. Ali, ja pozivam gospodina Matića, vjerovatno će me razumjeti kao čovjeka, a i SDP pozivam da nije ovo ono što treba, da nam novo ne treba da sačekamo, kad je u pitanju i konstituiranje Zastupničkog doma Federacije, da vidimo šta će taj dom kazati, da ispoštujemo proceduru i da ne lomimo stvar preko koljena, jer jednom se griješi ali ovisi u čemu, kaže mineri kad jednom pogriješe onda su gotovi. Ja se bojim da ne napravimo jednu grešku koja nije dobra, koja će brisati jedan narod a time dovesti u pitanje i suverenitet BiH i ja smatram, ukoliko to ne bude ispoštovano i ne bude ispoštovana volja jednog od tri suverena i konstitutivna naroda da suverenitet BiH je upitan da je nešto što BiH ne želi da moramo i vraća nas unazad a to nije očito nama nikome želja i što se osobno mene tiče, vjerujte mi vi možete izglasati ja ću i

predložiti i svojim kolegama. Ja neću sudjelovati u ovom povijesnom, sramnom činu ukoliko bude glasovanja za ovo. Hvala vam.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se zastupniku Grabovcu. Ja vas molim, idemo po redu, poslanik Banjac se javio za riječ.

Nema po Poslovniku pauze za ovo.

MIRKO BANJAC

Dame i gospodo, cijenjeni gosti, poslanici, hoću da kažem nekoliko riječi o ovom što sam ovdje čuo. Ja ovu gospodu iz HDZ-a pomalo i ne razumijem. Oni su bar razumjeli jezik ako ništa drugo, a ja da sebi dozvoljavam da me i to čak ponekad nisam, kad je u pitanju ovo što sam čuo, očekivao sam da će biti jedan redoslijed koji je apsolutno i u svijetu i ovdje prihvaćen a to je da poslije jedne analize stanja, ovdje i sada slijede operacionalizovane programske osnove bar i pravci razvoja po oblastima. Od toga nema ništa, ili ja to nisam razumio. Pa, dozvolimo da nisam razumio, ali onda sam razumio gospodu na prethodnoj sjednici, koja su onako žustro kritikovali program gospodina Raguža, jer su znali šta dolazi, a ovo šta dolazi, stvarno je puno bolje. Ovo je stvarno puno bolje, puno operacionlizovanije i sad sam razumio ono na televiziji kad je rečeno za što žurba, zbog prosperiteta gospodo. Niste znali, zbog prosperiteta BiH, što se smijete, ja vam iskreno kažem, ja očekujem da će ovo što ne razumijem biti prosperitet BiH, jer tako je obećano. Dakle, zato razumijem i ovo da je dovoljno sasvim da je znanje osnova svega. Samo mi nije jasno, kako uvaženi stručnjaci, sa punim poštovanjem ovo kažem iz oblasti elektrotehničkih nauka ide u trezor a u 21 vijeku gospodo najvažnije je imati višu stručnu spremu jer onda možete u civilne poslove i to vam se zove prosperitet koji mi gospodo očekujemo i kojega ćemo imati ovdje.

Mene je posve krivo, za što, za što se gospodo ovdje spominju nacionalističke stranke. Ja bih volio da uvaženi gospodin akademik, operacionalizuje termin nacionalistički, pa se mi možda i saglasimo da su nacionalističke, a možda i ne saglasimo. Ja molim da se to ovdje pred javnošću kaže, jer bojim se da je to pogrdno i sramno. Možda za tito iste i jest, ali gospodo, nemojte, uzmite vi Hrvati uzmite Klajićev riječnik a ja ću Vujaklijin i u jednomi ud rugom gospodo, precizno piše operacionalizovan ovaj termin i molim vas, nemojte da vam glavni krivac za vaš neuspjeh u budućoj vlasti koju možete formirati jer imate većinu budemo mi iz nacionalnih stranaka, jer izgleda da smo mi krivi što smo živi. Za sve ono što vi ne znate ili ne možete, vi ćete okriviti nas, a ja očekujem i očekivao sam da je SDP ugledna, stručna pa zbog toga i zbog uvažavanja njihovog predsjednika, mislim da bi bilo dobro da se drže istog onog načela, koga su se držali, razgovarajući o programu Raguža. Da se istih tih načela drže i danas ovdje i da isto onako kritički, oni to mogu i znaju, govore i o ovom programu, jer gospodo vi ste tada, a ja sam za ovu sjednicu pripremio i stenogram sa one, ako budete slučajno krenuli na drugu stranu, počecu da vam čitam ono što ste govorili, jer neće moći tako, uzmite isti aršin ista mjerila.

Ako mislite gospodo ovdje samo glasati, možete i to, možda je i to dobro. Očito da su ovdje mnogi došli i da su unaprijed znali kako će glalsati i ne znajući šta

piše kao ni ja što nisam znao šta piše, a i sada sam zbunjen, moram priznati, o onom što sam čuo, ako je to tako prekinite ovo mučenje, glasajte i idite u prosperitet, a narodu je dovoljno da im ja kažem narode čeka vas sreća. Ta sreća, daj Bože da bude. Ja istinski bih želio da tako bude, ali gospodo, ima nešto što mi ne da pravo za to. Ja sam pisao termine koje je izgovarao uvaženi profesor i ne bih htio da ih čitam, ali su mi prepoznatljivi, kao prisjećam se negdje sam ih čuo pa sam mislio kako se ovo zove što sam slušao ovo danas ovdje i vjerujte mi bez ironije, ja sam sebi napisao da je ovo kraća komperativna analiza globalnog stanja ekonomije u zadnjih šest mjeseci u ekonomskim časopisima sa kraćom, sa kraćim osvrtom na stanje u obrazovanju. Ja nisam drugačije mogao, jer sam nastojao da u jednoj rečenici obuhvatim ono što sam čuo i tako sam ja to sebi predočio, ali ono što mi posebno smeta, smeta mi za što nigdje gospodine profesore nije rečeno da ćete se vi bar toliko precizno i toliko jasno pridržavati dejtonskih i ustavnih kategorija u oblastima ekonomije ovdje u BiH. Zato pitam onu braću iz RS, eno ih gore. Kako ćete vi braćo u Banja Luku, ako vam se ne odgovori na ovo pitanje koje sam ja postavio? Jer, gospodo dosta je nama kršenja Ustava, Dejtonskog sporazuma, jer mi hoćemo da se to dosljedno provodi. Mi hoćemo da to postane osnova života i suživota na ovim prostorima. Da je moglo drugačije bilo bi, pa onda to što je moralo da bude, prihvatite kao polaznu osnovu za bolje sutra sviju nas.

Dalje, molim vas, gospodin Grabovac je, negdje izvukao četiri faktora. Ja smao jedan i to kažem najvažniji faktor je poslovna klima. Pa ja ovako sebi velim, ako to ima veze sa geografskom klimom biće vruće, jer mislim da ima puno problema, da ništa ovdje nisam konkretno ni vidio ni čuo, ni osjetio, pa shvatih da program i nije važan, jer bilo bi dobro da ova dva programa pod šifrom, ovaj danas i onaj na prethodnoj sjendici šifrujemo i uputimo ekonomskim stručnjacima da ga ocijene, a volio bih baš da vidim tu ocjenu, jer ja nisam ekonomski stručnjak, a volio bih pročitati ocjenu. Ja bih volio da pročitam tu ocjenu, jer bih razumio samo ovaj dio što reče gospodin Lagumdžija, a i dovoljno mi je bilo da i to razumijem, jer kaže ko razumije obrazovanje, stanje u obrazovanju je odraz stanja u društvu gospodine Lagumdžija, to je vaš ideolog Lenjin rekao, to ja znam kad je bio moj.

Molim vas, i na kraju, ja vas molim da ovo shvatimo ozbiljno. Ozbiljan je trenutak. Ako vi koji ćete glasati danas, preuzmete i odgovornost, ali nemojte da se onda pozivate na nas da smo krivi samo što smo tu, e nemojte kao boga vas molim, zapamtit ćemo i ja sam vam unaprijed rekao nemojte. A, obzirom, da je prošli put govoreno da smo mi iz SDS-a opstruisali time što nismo glasali. Pa nemojte ljudi, evo mi vas nećemo opstruisati, mi ćemo se uzdržati od glasanja, da bi vama bilo lakše i da bi nas sviju usrećili, s Božijom pomoći, samo naprijed.

SEAD AVDIĆ

Hvala poslaniku Banjcu. Dobro je da geografska klima nije ideja, vodilja ovom parlamentu, izvolite gospodin Lužanski.

IVO ANDRIĆ-LUŽANSKI

Vi kao da mene niste ni čuli gospodine predsjedavajući kada sam tražio petnaest minuta stanke, ali dobro, nema veze, i to ću vam upisati kao kršenje

Poslovnika. Očito da je u žurbi koja je u nekoliko navrata ovdje danas pominjana sve dopušteno. Dopušteno je ne dostaviti u pisanoj formi materijale, dopušteno je kršiti Poslovnik, dopušteno je kršiti Ustav, dopušteno je, dakle sve. Dakle žurba je kriva za sve ovo što se danas dešava na ovoj današnjoj sjendici.

Gospodine Matiću, ja smatram da ste vi izuzetno hrabra osoba kada ste se usudili prihvatiti tako teškog posla u ovako složenoj državnoj zajednici kao što je BiH i ako prođete danas i ja vam od srca čestitam. No, želim se samo osvrnuti sa jednom rečenicom na vašu izjavu na televiziji koju sam gledao prije nekoliko dana na OBN-u, kada ste rekli što ćete uraditi ako ne prođete, rekli ste: "Imišalah ja odoh u Dubrovnik". Nažalost, profesore velika većina nas ovdje nema gdje otići, niti imamo rezervne domovine, niti imamo rezervnu kuću, niti imamo rezervni krevet, niti bilo što drugo rezervno. Dakle, vi ako ne prođete vi ćete otići, ostaviti nas ovdje da se i dalje mučimo sa ovim problemima, s kojima se mučimo.

Nastavit ću samo misao koju je pomenuo moj kolega Titan i ako kažem, on je iznosio svoje stajalište, a ne stajalište Kluba, ja ću iznijeti stajalište Kluba, da je demokracija teror većina nad manjinom, što je pokazano hvala Bogu ruke gore, glasačka mašinerija ide, radi svoj posao i ako sam ja u onom uvodnom dijelu oko točke dnevnog reda, upozoravao i na kršenje Poslovnika i na kršenje Ustava BiH, naravno u toj silnoj žurbi da idemo korak naprijed u svjetliju i bolju budućnost BiH, da je sve dozvoljeno.

Na prošloj sjendici, gospodo, učinili ste jedan krupan korak u uvođenju BiH u građansku, demokratsku državu, naravno niste vodili računa da ste na taj način negirali volju jednog, od jednakopravnih, suverenih i konstitutivnih naroda u BiH, koji je na neto završenim izborima dao potporu određenim političkim strankama koje imaju pravo i snagu da ga predstavljaju u ovom parlamentu. U ovako složenoj državi kao što je BiH, zanemariti da jedan narod kada ostane bez Ustavom zagantiranih prava, da i ostala dva naroda neće imati sreću u takvoj državi, neka bude na čast svima onima koji su osporili kandidaturu gospodina Raguža, kao čovjeka koji je sigurno pokazao i u proteklom periodu da zna, može i hoće raditi taj posao.

Pitam se, gdje je tu jednakopravnost, ako dva člana Predsjedništva BiH i ako ovaj parlament, većinom bošnjačkih i većinom srpskih glasova ne da povjerenje jednom koga kandidira hrvatski narod i za koga ima pravo, daće potporu nekome ko nema niti 10% potpore hrvatskog biračkog tijela. Pitam se, koje će sledeće korake uraditi i Predsjedništvo, koje će sledeće korake uraditi i ovaj visoki dom, ali mogu reći jednoj grupi zastupnika iz RS da ću se iskreno radovati jednoj od narednih sjednica kada budemo raspravljali o statusu RS.

Gospodine Matiću, vi ste rekli da je politička volja nacionalističkih tranaka bila ovakva i dovela ovu državu u ovaj položaj kakav je. Ja ću ovdje javno pred svima vama i vama gospodine Matiću i zastupnicima i predstavnicima međunarodne zajednice i medija i reći da ja jesam nacionalista, jesam nacionalista gospodine Matiću u onom smislu da štitim, branim prava i interese hrvatskog naroda, kojemu je Ustav Federacije BiH i Ustav BiH zagantirao i kao takav sigurno ne mogu dopustiti niti kršenje Ustava, a prije svega eliminiranje onih prava koja su garantirana jednom od tri jednakopravnih naroda u BiH. Vi možda jeste i anacionalan, možda ste i nacionalan, da niste nacionalan sigurno da nebiste danas bili kandidat iz reda hrvatskog naroda i

ako kao što sam rekao da nemate potporu jednog od tri konstitutivna naroda u BiH. Hrvata sigurno iz BiH neće nestati, ali svi oni koji razmišljaju drugačije i koji žele da Hrvati nestanu kao politički narodi iz BiH i time daju potporu tom projektu, mislim da će se grdno prevariti, jer ima dovoljno snage unutar hrvatskog korpusa da zaštitimo svoja prava, svoje interese i naravno ne sporeći ta druga prava dva konstitutivna naroda u BiH, Bošnjacima, Srbima i ostalim građanima u BiH.

Na kraju, mi kao legalno i legitimno izabrani zastupnici iz reda hrvatskog naroda, govorim, dakle, u ime Kluba HDZ kao pobjednici na proteklim izborima napuštamo današnju ovu sjednicu zbog kršenja Poslovnika, zbog kršenja Ustava, zbog same atmosfere koja vlada ovdje, želimo vama mnogo uspjeha u radi, mi dakle, napuštamo kao pobjednici i vraćamo se kao pobjednici.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se zastupniku Lužanskom. Ja vas molim da imamo strpljenja da Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, shodno Ustavu i shodno Poslovniku obavlja svoj dio posla, nema nametanja niti bilo kakvog uizurpiranja poslovnčkih odredbi, pauza se tražila u cilju mogućeg štampanja programa kojeg je kandidat predsjedavajućeg iznio na današnjoj sjednici, međutim, to nije predviđeno Poslovniku niti članom 115.stav 2. U tom smislu da nije nužno ni potrebna pauza po tom pitanju, a pauza se može dobiti naravno, ja vas molim intervencija poslovnička gospodin Ljubić.

MARIOFIL LJUBIĆ

Uvaženi zastupnici, uvažena gospodo, ja današnju sjednicu neću napustiti dok ne kažem svoje stavove, dok ne upozorim sve vas i pogledam vas dobro u oči i da vam kažem šta od vas očekujem šta vi možete od mene očekivati. Ja hoću da budem čist prema svojim biračima, prema građanima, prema onima koji su me birali, koji su glasali. OSS je uradio jednu dobru stvar. Napravio je izborne jedinice, tako da ja znam gotovo u glavu svakog svog glasača, svakog svog birača i u biti mogu ih identificirati i definirati i po nacionalnoj i teritorijalnoj pripadnosti.

Prema tome, nisam se sada javio radi toga. Sad sam se javio radi jedne druge stvari, da zamolim uvaženog zastupnika gospodina Ivu Andrića-Lužanskog ili da obnovi svoh zahtjev za pauzu ili da povuče svoj zahtjev za pauzu, a kao član Kolegija, smatram da je korektno reći i pročitati član 62. Poslovnika o radu. Bilo koji Klub zastupnika, ima pravo zatražiti stanku do 30 minuta, za svaku odgovarajuću točku dnevnog reda. Da li je točka ovo, odgovarajuća točka. Ja mu prelažem da on to povuče, jer meni to ne treba. Ja bih bio sretniji da smo mi dobili pismeno tekst da se mogu osvrnuti na nekoliko navoda, jer ja smatram da za mene ovo Vijeće ministara nije nacionalističko kao što tamo rečeno, ali o tom po tom, to ću u svojoj diskusiji. Znači, uvaženi zastupniče ili zatražite pauzu ili povucite svoj zahtjev da bi se mogli mi očitovati.

SEAD AVDIĆ

Intervencija, također, zastupnik Lužanski.

IVO ANDRIĆ-LUŽANSKI

Gospodine predsjedniče vi u istinu imate velikih izgleda da uđete u Ginisovu knjigu rekorda po kršenju Poslovnika, ja povlačim svoj zahtjev za stankom i ovaj puta napuštamo. Hvala.

SEAD AVDIĆ

Hvala zastupniku Lužanskom. Idemo dalje, gospodin Đedović je tražio riječ. Ja se izvinjavam idemo po redu.

IBRAHIM ĐEDOVIĆ

Gospodo predsjedavajući, kolege zastupnici, dragi gosti, gospodo novinari, provo bih želio da izrazim protest na način davanja riječi, jer su pojedinci govorili dva puta a ja ni jednom. Prvi sam digao ruku.

Drugo, želim gospodinu predsjedavajućem, odnosno mandataru za Vijeće ministara izraziti nezadovoljstvo činom da je moj potpis jedan od potpisa na rezoluciji, da niste našli za shodno da razgovarate, paralelno sa tim, našli ste za shodno razgovarati sa onima koji nemaju poslanika u ovom domu a za konstituisanje Vijeća ministara, mislim da to nije korektno niti je to u skladu sa poveljom koju propagirate ispred Alijanse, podsjećam na tačku 3.

Bez obzira na to, želim reći da me raduje što sam prvi put slušao riječi koje uglavnom baziraju na radu, na ekonomiji, na zapošljavanju, na onome čemu mislim da se svi mi trebamo vratiti. Ako se vratimo tome, vjerujem da ćemo puno manje problema, ove vrste kojih sada imamo imati.

Posebno bih želio da priupitam, vi ste vrlo sistematično iznijeli niz konkretnih pokazatelja, o tome koliko je nezaposlenih, koliki je procenat školovanja na osnovnom obrazovanju, na srednjem obrazovanju, koliko ima mobilnih, kompjutera itd. Mene kao čovjeka zanima, a nisam čuo te pokazatelje, možda nisam ni razumio, možda nisam čuo zbog gužve, kakvi će ti pokazatelji da budu na isteku vašeg mandata? Na bazi tih pokazatelja, ja želim da kažem, ja to podržavam ili ne. Znači, koliko ćemo imati nezaposlenih, koliko će ljudi više ići u školu srednju, osnovnu na fakultete, koliko će ljudi dobiti vodu, podsjećam da imamo značajan dio stanovnika u BiH da nemaju vodu i redom. Mi na osnovu tih pokazatelja moći ćemo reći za pola godine ili godinu dana, ovo ide u zadanom cilju ili ovo ne ide u zadanom cilju.

Ja vjerujem da to postoji u onim papirima koje ste napominjali, vjerujem doboko u vaše znanje i ugled, reputaciju i stručnost i bez obzira na ove primjedbe koje sam ja do sada iznio, želim reći da ću kao poslanik, ispred Demokratske narodne zajednice, bez obzira na konstantnu nekorektnost čelnika Alijanse prema nama, glasati za promjene, glasaću za promjene da narodu probudimo nadu u mogućnost života u BiH, ne za Alijansu, glasaću za nadu da moje dijete može da živi i dijete svakog od nas u nekom boljem, razumnijem i normalnijem društvu, a mislim da riječnik koji je ponuđen, vodi u tom pravcu. Ja se zahvaljujem.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se poslaniku Đedoviću. Dalje se javio poslanik Stokić.

DUŠAN STOKIĆ

Poštovani predsjedavajući, kolegice i kolege poslanici, poštovani gosti, želim da izrazim jednu primjedbu. Naime, s obzirom da se radi o veoma važnim problemima, msilim da je nedopustivo da se poslanicima prije ove sjednice, makar dan nije dostavio program gospodina Matića, da bi mogli da da pročitamo na miru i o njemu razmislimo i da eventualno imamo ovdje spremljene naše neke primjedbe.

Isto tako, mislim da i te konsultacije koje su obavljene sa političkim strankama, nisu obavljene korektno, evo od ovog primjera gospodina Đedovića koji navodi da je svojim potpisom podržao kandidata Alijanse, da ga uopšte niko nije našao za shodno ni da ga pita, ni da ga konsultuje makar tek reda radi. Osim toga, želim da izrazim jednu rezervu, naime, Partija demokratskog progresa RS, či sam ja poslanik ovdje, donijela je nekoliko zaključaka, na kojima se insistiralo da budu ugrađeni u program gospodina Matića, to je uslov da bi taj program bio podržan.

Gospodin Matić je, u političkom dijelu svoga programa na početku većinu tih naših zahtjeva ili principa manje ili više unio, međutim, jedan bitan koji je po meni i ključan a koji glasi. Ministarski savjet neće davati prijedloge niti prihvaćati inicijative za preuzimanje nadležnosti od entiteta mimo predviđene ustavne procedure, odnosno bez saglasnosti entiteta. U tom smislu, dosljedno će poštovati utvrđenu podjelu nadležnosti između entiteta i institucija BiH, to je član 3.tačka 1,2,3. i 4. Ustava BiH.

Poslanici PDP-a, a takođe i SNS-a, SPRS-a a nadam se i DSP-a će insitirati da se ovaj politički princip ugradi u politički dio ovog programa, to je sulov da bi mi glasali za program gospodina Matića. To je uslov. Mislim, to je veoma bitna stvar, osim toga, imam generalnu zamjerku da se nigdje u tom političkom dijelu programa ne pominje Ustav BiH. To se trebalo naglasiti, makar jednom rečenicom, ima tu da će se, ima tu na početku ali da će se dosljedno zalagati za poštovanje Ustava BiH, a ovo što sam ja naveo ovaj princip, je samo član 3. tog ustava.

Prema tome, želim da se gospodin Matić izjasni da li će to biti unešeno u njegov program i pod tim uslovima poslanici ovih partija koje sam nabrojao će glasati za njega. Hvala.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se poslaniku Stokiću. Poslanik Osman Brka.

OSMAN BRKA

Uvaženi predsjedavajući i uvaženo predsjedništvo, kolege poslanici, uvaženi gosti, uvaženi gospodine Matiću, ja zaista nemam primejdbi kada se govori o ekonomskom kategorijama o kojima je govorio gospodin Matić i tu je on ekspert i ja prihvatom one stavove koji govore o ekonomskim kategorijama, koje je ovdje iznosio i mislim da bi to bilo jako dobro za BiH, da te kategorije i te relacije koje je on ovdje

uspostavio zažive u BiH. Ja bih zbog toga svesrdno bio za to. Međutim, ja imam neke dileme i neka pitanja, na koje nemam odgovore, pa me malo strah i zbog toga ću postaviti određeni broj pitanja. Vjerovatno odgovori na ta pitanja će biti meni nekakav znak, kako ću dignuti ruku, prilikom glasanja da li da privhatim ili ne mandatora.

Naime, ne mogu da prihvatim ocjenu uvaženog profesora, kad kaže da su nacionalističke stranke u Bosni vladale Bosnom do danas. Ja mislim da uvaženi profesor mora da zna, on to zna, za što to neće da kaže to je drugo pitanje i da razlikuje političke nijanse u Bosni, koje su tako očite i tako očigledne.

Stranka demokratske akcije, iz koje ja dolazim, nikada nije bila nacionalistička. Ona je bila stranka, koja je okupljala sve patriote BiH, pa je davala šansu i svim drugim ljudima koji su politički drugačije orjentisani u odnosu možda na SDA, možda na mene, pa je i gospodin predsjednik SDP-a bio u Vladi BiH, kada se pitala SDA, koja mu je dala povjerenje da bude potpredsjednik Vlade, koja je rahmetli Turajlića postavila na mjesto predsjednika Vlade, kada je bio član druge partije i to nama nikad, mi nismo smatrali u SDA da nam je to politički minus što okupljamo sve patriote BiH.

Sumnjam da bi ti ljudi prihvatili da rade u nacionalističkoj vladi i mislim da Zlatko Lagumdžija ne bi htio da radi u nacionalističkoj vladi i mi to nismo nikad bili. Zbog, mi smo bili snaga, koja je branila Bosnu i svakog građanina BiH i da nije bilo te političke snage, mi danas ne bi sjedili u Parlamentu BiH i ne bi govorili o budućnosti ove države, jer nas vjerovatno ne bi bilo. Zbog toga, ja mislim da uvaženi akademik, uvaženi profesor tu relaciju treba da zna i da je javno kaže. Nažalost, on je ovdje izrekao vrlo jasno da su svi u BiH i oni koji su je branili i oni koji su je razarali nacionalističke stranke i da su one iste. One nisu iste. To je osnovna stvar.

Druga stvar, isto tako za mene je vrlo važna i vrlo bitna, kada se govori o programu i o privhatanju mandatora i ove vlade, za mene je, kako gospodin Matić, odnosno Alijansa, koja, evo kako smo malo prije vidjeli pomalo puca, kako misli ovo što je ovdje iznio provesti na terenu? Ja nisam čuo kako to uraditi. SDA je čitavo ovo vrijeme dok je učestvovala u vlasti i učestvuje u vlasti, pokušavala da na cijeloj teritoriji BiH svi njeni narodi i svi njeni građani imaju ista prava. Nažalost, nismo uspojevali. Zato je veoma mnogo po meni, možda je ovo opasno reći, ali ja ću reći, kriva i međunarodna zajednica. DA međunarodna zajednica želi da obezbijedi istia prava građanima BiH, ne bi se jučer desio Višegrad o kome danas ovdje niko progovorio nije, jer mi moramo jednostavno istini gledati u oči. Političke vođe su dijametralno suprotne i kako gospodine Matiću, kako Alijansa misli, daj Bože da uspije i da to uradi, ja bih pozdravio to, ali kako misli, nije mi ovdje rečeno kako misli tu političku volju da ima u Višegradu, odnosno da ima u Grudama. Ja ne znam, nisam to čuo. Evo imate je u Sarajevu, imat ćete je u Tešnju, imat ćete je gdje god hoćete, kako ćete je, kako ćete je uspostaviti. Ja postavljam to pitanje. Kad na to dobijem odgovor, odlučit ću kako ću dignuti ruku. Meni je drago ako znate, onda i kažite kako ćete to uraditi da ja nemam dilemu. To je za mene drugo vrlo važno pitanje, pitanje političke volje i treća stvar koju ovdje hoću da kažem i s tim ću završiti, malo me je strah stila i načina pristupa u demokratskim uslovima, ako pravimo demokratski ambijent, da ipak mandator nije želio da sasluša stranke, mogao je sa vrlo jasnim stavom kazati, nećemo da idemo u vlast s tim ljudima, ali hoću da razgovaram. Odustvo razgovora, odsustvo dijaloga sa strankama, koje su do sada učestvovale u toj

vlasti, mene je stran, daj Bože da nisam u pravu, da ne idemo kakvom novom totalitarizmu, koga se ja jako bojim i koga me je bilo strah i protiv koga sam bio i u onom vremenu od 50 godina i zbog toga i to je ono pitanje koje mene zadržava da dignem ruku kada je Alijansa u pitanju. Mene je toga strah. Bosna je zemlja kompromisa, mora biti. Bosna mora biti zemlja, gdje ne smije ni jedan političar, nikad zaboraviti jednu suštinsku vrijednost, ne smije zaboraviti da je to zemlja naroda ig rađana i ne smije ispustiti iz vida nacionalne slobode i nacionalna prava i građanska prava, jer ako jedno ili drugo isključi, onda radi direktno protiv Bosne, ali, znači nacionalna i građanska prava i slobode, treba znati i htjeti objediniti u ovoj Bosni. Kad mi kažete kako, onda ću odlučiti kako ću glasati.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se poslaniku Osmanu Brku. Ima li još neko da se javlja za riječ? Gospodin Gligorić.

GLIGORIĆ TIHOMIR

Gospodine predsjedavajući, zamjenici, uvaženi kolege poslanici, isto kolege ministri i zamjenici, uvaženi gosti. Odmah na početku moram zaista reći da ne bih zaboravio na riječi uvaženog profesora kada je rekao nacionalističko vijeće ili savjet ministara. Ja pripadam građanskoj opciji a to je socijalistička partija RS i ne mogu prihvatiti takvu kvalifikaciju, koja inače kod SDP-a je zaista uobičajena i neselektivno je primjenjuju na ljude i na stranku.

Naravno da se i ja kao čovjek zalažem i za građansku opciju, ali nacionalno pitanje, koje treba riješiti na korektan način i oko toga kad govorim, mislim evo tako i reći, da u prethodnoj Jugoslaviji nacionalno pitanje nisu mogli riješiti ni Tito ni Kardelj a ne mislim da danas u jednom čudnom društvu Alijanse može to riješiti uvaženi gospodin Lagumdžija ili recimo Haris Silajdžić. Ali, ja bih nešto sada o programu.

Program nije dao osnovni odgovor na način kako rješavati probleme, osim uopštenihpolitičkih obećanja i to je potpuno jasno, konstatacije komparacije, nigdje nije rečeno kako ćemo, da li ćemo biti odgovorni itd.

Kad smo kod programa, kada sam svojevremeno bio predložen isto tako od Predsjedništva za predsjedavajućeg, za mandataru predsjedavajućeg Savjeta ministara, onda mi je gospodin Lagumdžija, Sejfudin Tokić i drugi tražili program, naravno, ja sam ga na vrijeme dostavio u tri verzije, što kaže gospodin Banjac da nije možda razumio, dostavio sam u tri verzije, tada se to tražilo, danas se to preko toga tako lako prelazi. Ja govorim samo od vostrukim standardima, o principima, o ljudima koji se zalažu za principe. Ne mogu juče biti principijelni a danas to zaboravljaju, to je generalno za svakog od nas.

Pitanje odgovornosti, oko promašaja. Za što nismo uvezali tu, za što nise i pitanje odgovornosti međunarodne zajednice, ili li vi odmah sada u startu, prihvatate na sebe odgovornost kao i prethodna vlast, a to je konstatacija da su za to krivi uvijek lokalni političari. Podijelite gospodo odgovornost i to je najkorektnije u ovoj specifičnoj zemlji zvana Bosna i Hercegovina, koja počiva na kompromisu i u kojoj

međunarodna zajednica ima veliko i suštinsko pitanje. Kad sam kog toga, kao poslanik hoću javno da kažem i da se obavežem, da mi u zakonodavnom dijelu trebamo donositi zakone. Trebamo uzeti sudbinu u svoje ruke. Poštujemo pomoć međunarodne zajednice, ali nisam zato da se nameću zakoni. Mi moramo uzeti sudbinu u svoje ruke i raditi u korist institucija i građana ove zemlje. Mislim da po... odnos a nisam čuo partnerstvo, neće nas daleko odvesti. Niste dali odgovor, kako to mislite donositi zakone, kako poštivati Ustav, nadležnosti, propisanu proceduru, lako možda lakonski odgovoriti i reći sada, to se podrazumijeva, ali za što vas, evo sad je klub zajednički PDP-a, već je rečeno, rekao je dr. Stokić ili PDP na svakoj konferenciji kaže, Alijansi ne može dati bjanko povjerenje. Za što ste stvorili klimu nepovjerenja prema promjenama, prema Alijansi? Gdje je taj projekat sačinjen? Jer ovo što smo čuli u programu je i politički obećanje i ciljevi praktično SDP-a. Na taj način, niste dali precizno odgovor i sumnje su potpuno opravdane, šta se to želi uraditi sutra u novom Savjetu ministara. Hoće li biti konsenzusa? Hoće li biti preusmjerenja nadležnosti iz min istarstva u ministarstvo? Kakve će to biti izmjene i dopune o Savjetu ministara? Na koji će se način urediti sve ovo što proizilazi, znači, iz kasnije primjene zakona? Niste dali ni najprostiji odgovor, kako mislite raditi, kako koordinirati, kako odlaziti uopštine, kantone, entitete u BiH? Osim što se potpuno jasno vidi nešto drugo, a to je da je vaš cilj, da iz Sarajeva, na jedan birokratski centralizovani način rukovodite, to smo davno vidjeli i drago mi je konstatacija uvaženog profesora Matića kad kaže centralizacija je jedno zlo koje smo imali, a da li to zlo ponovo može doći i da li je to zlo kada to provodi Alijansa, onda je to demokratsko načelo. Ne možemo imati ni ovdje dvostruke standarde, jer u suprotnom ćete izazvati institucionalni haos, a takvu odgovornost prvo je teško preuzeti na sebe, koliko god vas u ovom trenutku ponijela slast vlasti.

Alijansa je veoma čudno društvo. To mormao potpuno jasno reći svojim građanima. Tu su monarhisti, tu su fundamentalisti, tu su građanske stranke itd. Tu su društvo gdje se predlažu pojedinci, gdje postoje krivične prijave, a govorili ste toliko o nezavisnosti pravosudnih organa. Danas im dajete gospodo iz Alijanse imunitete. Za iste te ljude koje danas ćete predložiti u sastav Vijeća ministara. Gdje je tu moral, gdje je tu poštenje? Gdje su to principi za koje se vi svi zajedno zalažemo?

Kakvi su politički odnosi u jendoj zemlji, tako je gospodo, poznato je i pravo jedne zemlje. Kako obezbijediti političku volju? Kako obezbijediti tu skladnost i harmoniju u BiH? Da li proizvoditi neprijatelja? Po meni. Ako neko u ovoj zemlji je rekao da stranke koje su ispunile određene uslove mogu da idu u izbornu kampanju sa svojim kadrovima i ako su te stranke dobile povjerenje, ko je to sada u poziciji da negira i da kaže da nije tako, osim što se negdje na nekom nivou jednostavno neko želi prekrižiti. Ako su takve ocjene kako što sam čuo nacionalističkim kao što kažete strankama. Onda ste zajedno sa međunarodnom zajednicom trebali imati snage, ako je to tako, kao što kažete, onda je to trebalo zabraniti, a ne danas kad je sve prošlo dolazimo u jednu novu situaciju, gdje negiramo i volju birača. Ja ne podržavam naciofnalne stranke, hoću odmah da kažem. Ali, kao pravnik i kao demokrata i kao čovjek koji je proučio stotinu političkih ustavnih sistema, to moram reći, a ne zbog dnevne politike, koja me na to tjera da kažem kako to kome odgovara. Vi ste gospodine profesore Matiću, jasno javnosti rekli da nećete prihvatiti mandat, ukoliko vam međunarodna zajednica ne obezbijedi finansijska sredstva. Vi ste danas u svom programu govorili o želji, o nadanjima o milijardu dolara, pa četrsto miliona ovako, pa šesto na drugu stranu.

Ja isto govorim o principima. Ako ste principijelan čovjek, onda ste i danas trebali dati objašnjenje, za što vam niko iz međunarodne zajednice obećao tu pomoć, a ja vam odgovorno tvrdim da o donacije međunarodne zajednice neće biti ništa. Ova zemlja može dobiti samo kredite i ništa drugo i to je realnost koju moramo reći našim građanima. Zato bi bilo dobro, kad već govorimo da govorimo jasno i precizno, šta iz programa proizilazi i šta će on donijeti i šta ćete nakon vršenja vlasti nakon dvije godine jasno reći građanima, ovo je naše, mi smo uspješni ili smo neuspješni političari.

Ovo sam sve, naravno, dobronamjerno govorio, jer u ovoj našoj polarizaciji odnosa koje imamo u BiH, sada smo vidjeli ponašanje HDZ-a koji je napustio. Mi moramo obezbijediti, uzeti sudbinu u svoje reuke svi zajedno i nemojte izigravati pobjednika ili poraženog. Ukoliko to budete uradili, onda ne možete napraviti civilno društvo za koje se i ja kao čovjek i moja partija zalažemo. Hvala vam na pažnji.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se poslaniku Gligoriću. Ko se dalje javlja za riječ. Gospodin, poslanik Adem Borić.

ADEM BORIĆ

Poštovani člame Predsjedništva, predsjedavajući, gospodo poslanici, dragi gosti, Klub poslanika SDA pažljivo saslušao program gospodina Matića danas. Žao nam je što nismo imali pola sata vremena da dodatno izvršimo konsultacije, kako bi mogli nešto više reći o ovom programu, ali evo urađeno je tako kako jeste.

Klub poslanika SDA cijeni da vlada gospodina Božidara Matića ne može uspjeti. Nama u SDA je jasno. Mi to želimo ovdje reći jasno i glasno, da to i narod zna i građani da kako ove zemlje. Navest ću bar dva razloga za ovu tvrdnju. Gospodin Božidar Matić ima tijesnu podršku u ovom parlamentu. Pa prema tome, i u javnosti i u građanstvu. Vlada Božidara Matića je ne demokratska. Ona ima ne demokratski karakter, jer predstavnik SDA gospodin Matić nije pokazao minimum političke volje da ipak razgovara sa najjačom političkom strankom u Parlamentu, bar po broju glasova. Jedini način da dokažem ovu tvrdnju tj. da vlada Božidara Matića ne može uspjeti jeste ipak da joj se pruži šansa. Klub poslanika SDA će pružiti tu šansu na način da se uzdrža od glasanja. Hvala.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se poslaniku Boriću, poslanik Tokiš.

MOMIR TOŠIĆ

Okrnjeno Predsjedništvo, okrnjeni Parlamentu, gospodine Matiću, čudim se tim nekim mojim kolegama koji vam kažu uvaženi, jer vi kao akademik po tituli prof.dr. ste pocijenili kompletan jedan narod, pocijenili SDS, nas šest ovdje poslanika, pocijenili 50% naših birača, a mogu reći i dvije trećine birača iz srpskog naroda, jer i ovi koji su vam se pridružili u Alijansi, čvrsto su obećavali svojim biračima da nikada neće jednu takvu vještačku tvorevinu i one koji su tvrdili da samo žele BiH bez

entiteta, danas su vam se ne znam iz kojih razloga pridružili, ali evo i kako vi mislite kao budući predsjednik Ministarskog savjeta ili predsjedavajući da stabilizujete ovu našu BiH. Kako da danas niko iz vaše stranke ne reaguje, na po meni jedan ključni momenat bar da upita predstavnike Hrvatske demokratske zajednice, gospodo da li možemo još nešto učiniti da ipak ne pravimo presedan, ali nam je jasno, jer vi ste taj presedan davno naučili da prvite i za vas u ovom trenutku, apsolutno, nije bitno da SDS čini većinu u Parlamentu RS, da vi ako želite prosperitet u BiH, morate da saradujete sa oba entiteta, sa obadvije vlade i zar niste imali toliko akademskog, da bar nas šestoricu koju nikada sreli niste, mi ne jedemo ljude, normalni smo, bar ja tako mislim, da malo sa nama sjedete i upitate šta mislite vi, vas šest poslanika, ako već niste htjeli naše uvažene predsjednike, predsjednika republike, potpredsjednika republike, predsjednika Skupštine Republike Srpske, da se bar sa njima sretete i kažete vi ste neki faktor u ovoj BiH, s kojim ako ništa bar da izađem ispod suknje mog šefa koji je rekao da nikada neće sjesti sa nama. Vi ste ipak profesor, on je đak, mora se tu znati jedan nivo. Kako vi očekujete da mi danas kao parlamentarci uopšte vama damo podršku kad niste našli za shodno ni da nas upitate ni da nas pozdravite, ni pokažete bar malo volje da uvažite one iza koji stoji, ponavljam 50% srpskog biračkog tijela a 40% ukupnog biračkog tijela RS. U tom smislu, ja mislim da ste vi prije starta osuđeni na propast.

Kako vi mislite da će vama bolji saradnici u Ministarskom savjetu biti oni koji nisu zadobili povjerenje u RS, od onih koji poslije pet izbora izaju apsolutnu podršku birača u RS. Vi ste, kao i vaš šef stranke, profesor koji dobro znate da je dva plus, puta dva šest, ali mnogi oni prvi kompjuteri iz prve generacije izbacuju da je to broj osam. Stavite u zagradu ovo dva plus,puta dva,ona će biti osam, e sada vi tu pravite tu upravo, upravo tu profesore pravite grešku. Jesu li dva i dva u Federaciji puta dva osam ili nisu i kako vi računate da kroz tu matematičku formulu,ove naivne na neki način navučete i svima pokažete kako bolje poznajete matematiku, a ona postoji samo jedna i primijenjena je u BiH da je dva plus dva puta dva šest, odnosno da se moraju poštovati tri ravnopravna naroda i gospodo moja nikako da kažete iz Alijanse i dva ravnopravna entiteta.

Zato mislim da nam još nije kasno, da pokušamo da napravimo kompromis, svi o tome govorimo danas ovdje i kompromisa mora biti u ovom parlamentu. Da ga je Bogdo bilo i '91. i '92. mnogo bi bilo bolje svima nama inašim narodima koje predstavljamo i svim građanima BiH. Ponovo zabijamo glavu u pijesak i još mom uvaženom kolegi iz SDA, nema potrebe da repliciram, ali pitanje u Višegradu, vjerovatno ćemo osvjetliti iz svih uglova, sačekajmo da svi kažu svoje, možda da ima pravne države, da bi ti momci bili zadržani i treba da budu zadržani, ali opet smo napravili kompromis, jer mnogi su zadržani u jednim ilid rugim da ne kažem zatvorima ali kazamatima sa naše strane, ali to su pitanja,prepustimo to pravosuđu da dogovorimo. Hvala vam.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se poslaniku Tošiću. Diskusija poslanik Malkić.

ABDURAHMAN MALKIĆ

Dame i gospodo, uvaženo predsjedništvo, poštovani gosti, ja ću reći par riječi o programu mandataru, odnosno iznijet ću par činjenica, jer nisu mi jasne. Nisam

dobio odgovor na ta pitanja, koja čini mi se po prilično determinišu BiH. Nisam dobio u programu odgovor na suštinu političkog ambijenta BiH u ovom prostoru. Kako mandatar Vijeća ministara misli koncipirati Bosnu, uvažavajući okruženje najuže, mislim na Hrvatsku i Jugoslaviju. Zatim, u kakvim je okvirima vidi u području uže regije, te unutar Evrope.

Nisam, također, ili možda ima u programu dobio odgovor, odnosno pitanje na zakonsku regulativu, koja daje karakter, odnosno obilježja pravno uređene države BiH. Činjenica da nam mnogo toga još fali. Nisam dobio odgovor na koji način misli regulisati funkcionisanje organa, institucija države BiH, ne nekakvih zajedničkih organa. Apsolutno odgovora na pitanje povratka nije bilo. Država BiH mora da bude vodilja u realizaciji, odnosno u prioritetu povratka a ne nekakav koordinator, međutim, nisam čuo ni odgovor da je ona, da će se ona pojaviti kao koordinator u pravcu realizacije povratka. Nisam dobio odgovor ni na pitanje poštivanja međunarodnih ugovora i konvencija, koje je potpisnik, odnosno prihvatila BiH, a prije svega hapšenja, izručivanja ratnih zločinaca. Na koji način misli na nivou države to regulisati. Mi jesmo donijeli nekakav zakon, ako koji nije apsolutno operativan. Odnosno koji ne uvažava niko. Kako uspostaviti koordinaciju sa entitetima, koji će, koordinacija koja će biti operacionalizirana, odnosno davati rezultate. Ja mogu da razumijem, odnosno volio bih da to bude tako, ako je to svjesno prešućivanje u interesu BiH, odnosno da prevarimo one da glasaju za program, koji će biti u pravcu boljitka u BiH, ali se plašim da, ako nije rezultat prethodnih dogovora, unutar alijanse i onih koji će podržati BiH kako ćemo nešto prihvatiti, a pitanje kako ćemo ga realizovati kasnije, ili hoćemo li raditi po tom.

Još jednom moram reći, evo ponovili smo i drugi, ni moj predsjednik Kluba nije obavio, odnosno sa mojim predsjednikom Kluba niste obavili konsultacije, niste ni sa nama, vjerovatno iz razloga što smo mi gubavi ili zaraženi pa ne možete doći u naše okruženje. Ja samtaram da su razgovori neophodni. Mi smatramo sebe, takođe normalnim ljudima. Ja radim u ambijentu u Srebrenici, gdje razgovaram sa svim, bez obzira šta se dešavalo i kako se dešavalo u neposrednoj prošlosti. Volio bih da, ako ima nekih mogućnosti da date odgovore nekakva na ova moja pitanja i da znamo za što ćemo glasati. Hvala.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se poslaniku Malkiću. Ja mislim da je diskusija iscrpljena. Da li se još neko javlja za riječ. Možemo li zatvoriti i ovu raspravu oko izlaganja i uvodnih napomena, odnosno programa predsjedavajućeg Vijeća ministara, kandidata koji nam je došao od strane Predsjedništva kao odluke, dajemo mogućnost da dr. Matić iznese svoja mišljenja i odgovore na postavljena pitanja i protivrječnosti koje su proizašle iz njegovog izlaganja. Izvolite.

BOŽIDAR MATIĆ

Hvala lijepo. Meni je teško kad moram odgovarati na ono što mi se stavlja u usta a ja nisam rekao. Bilo bi mi lako odgovarati na ono gdje ima nekih argumenata. Gospodin Grabovac prvo je govorio. On kaže kako ovaj program zadužuje zemlju. Očigledno da se on nije u svojoj ekonomskoj viziji pomakao poslije 1980. Nekad se ova zemlja razvijala kreditima. A ja govorim o direktnim stranim investicijama, to

nije zaduživanje. Stranac dođe ovdje kupi zemlju, kupi ciglu, napravi halu, kupi mašine i ima svoju fabriku, a zaposli naš svijet i ništa mu država nije dužna. Prema tome, to nije zaduživanje. Izgleda da gospodin treba da uzme lekskon da vidi šta je ... i zato nemam sa njim šta pričati. Nije ni ovdje.

Drugo, gospodin Banjac mi nije razumio jezik. Ja to potpuno shvatam. Jezik kojim sam ja govorio, nije ni srpski ni hrvatski ni bosanski nego je jezik nove ekonomije, koja na prvo mjesto postavlja konkurentnu sposobnost, jer se samo kao konkurentno sposoban može preživjeti. Taj jezik je razvijen u svjetskom ekonomskom forumu i drugih ja priča o jeziku neću, ako se kome moj ne sviđa, neka uzme prevodioca.

Dalje, gospodin Lužanski mi je dao pohvalu da sam hrabar, nadam se da neću stradati zbog hrabrosti, a vezano za onu zamjerku za Dubrovnik, ja se svima ispričavam, na OBN-u su me pitali, šta ako Alijansa ne uspije skupiti većinu, pa ovo se ne desi. Ja sam zaboravio da čitava BiH to gleda, ja sam mislio da smao Sarajlije to gledaju, jer u Sarajevu je jako poznata jedna anegdota, koja je, mislio sam da je svi znaju, tu sam pogriješio, očigledno da gospodin Lužanski to ne može znati jer nije Sarajlija. Naime, anegdota glasi ovako. Muž i žena ostarjeli, ruku pod ruku idu Titovom i pričaju između sebe, i onda muž kaže ženi, može i obratno, kaže: “Znaš kad jedno od nas dvoje umre, ja ću se preseliti u Dubrovnik”, mislim vrlo je crni vic, kad jedno od nas dvoje, a ja ću ići u Dubrovnik i ja sam kad je on mene pitao, šta ako Alijansa propadne, ja kažem odoh ja u Dubrovnik. Tu je bio, dakle, nije bilo pitanje, predtekst se nije znao i ja se izvinjavam gospodinu Lužanskom što sam mu stvorio uvjete da me krivo shvati.

Dalje, nekoliko stranaka je zamjeralo, što nisu obavljani razgovori sa njima. Ja vam moram reći da, moj osobni ukus bi bio da se sa svima razgovara, ali Alijansa je već bila formirana kad je mene zamolila da ovo odradim za njih i meni je Alijansa kazala,ovo su ono koji čine vlast, s njima razgovaraj i dogovori ministre i zamjenike, ovi će participirati u vlasti i ja od četvrtka do četvrtka zaista nisam mogao razgovarati sa svima. Inače, nikoga ne smatram okuženim i ne dostojnim razgovora. Smatram da svaka osoba ovdje je vrijedna i to mnogo vrijednija nego što se općenito misli. Za mene stranačka pripadnost nije veto da bi se sa nekim razgovaralo, ali ja sam imao ovaj zadatak od Alijanse, ja se ispričavam, ako je itko mislio da je to moj vlastiti ne odgoj.

Dalje, pitanje je često postavljeno, kakvi će biti pokazatelji na kraju mandata, iz ovih svih silnih priča koje su bile. Opet se vraća samo jedan pokazatelj, ako je BiH, danas na 59 mjestu konkurentne sposobnosti globalno, ako se pomaknemo za dva mjesta gore, odradili smo nešto. To će značiti više ulaganja u BiH, koje ne zadužuju BiH.

Neki dan sam dobio obavijest da jedna američka država koja se već godinama nalazi na tim rang listama da je skočila recimo za dva mjesta sa 39 na 37, da je predsjednik republike odredio dvodnevni nacionalni praznik. Dakle, samo jedan indikator, to je konkurentna sposobnost BiH da privuče strane direktne investicije, jer drugog novca nema. Kredite ne smijemo uzimati, jer smo prezaduženi, to sam ja rekao i niko nam neće davati onu vrstu novca sa kojima se otvaraju radna mjesta, a pošto je centralni problem ove zemlje 450.000 nezaposlenik, možda je on malo manji,

možda za 50 hiljada jer nešto radi na crno itd., ali to je takvo ogromni novac, a ništa se bez novca ne može riješiti. Dakle, ova vlada će se mjeriti, ako je do nje bilo 200 miliona dolara direktnih stranih investicija, a ona ode sa 300 ona je uspjela. A ja bih volio da to budu milijarde. Da znate, da Malezija ima dvije milijarde dolara mjesečno 24, ne partod, 32 godišnje, loše sam podijelio, to je skoro 3 – 2,8 recimo mjesečno.

Dalje, gospodin Stokić mi zamjera što ne spominjem Dejton. Pravo da vam kažem dosta mi ga je, ne zbog toga, nego upotreba tog dejtona, eno i kafane se zovu Dejton. Ali, molim vas, integralno rečenica glasi, Ministarski savjet će u svom mandatu, čak je i izraz savjet a nije vijeće, Ministarski savjet će u svom mandatu u punoj mjeri poštovati unutrašnju strukturu BiH, koja je definirana Ustavom BiH. Prema tome, što ću govoriti Dejtonskim ustavom, ustavom donešenim u Dejtonu, potpisanim u Parizu itd. Tačno gospodine Stokiću stoji, a ono što tražite da mi nećemod avati prijedloge ni prihvaćati inicijative, za preuzimanje nadležnosti od entiteta mimo predviđene ustavne procedure, odnosno bez saglasnosti entiteta, to mi je višak, jer sam rekao da ćemo raditi u skladu sa Ustavom, što ću ponavljati, ali ako mi niste razumjeli ono, u skladu sa Ustavom BiH, onda je to to što vi kažete.

Dalje, Pitanje nacionalne, nacionalističke, ja imam jedan svoj pogled na to. Kada neka stranka ispred svih ciljeva pa i ispred sitosti naroda postavi nacionalno, ja je zovem nacionalsitička. Vi ste vidjeli koliko je mjeseci prošlo pa su nam oni morali tablice nametnati. Koliko je mjeseci prošlo – koje je boje pasoš i šta će na njemu pisati itd. Ja mislim da mi imamo najskuplji pasoš na svijetu, kad bi se uračunalo koliko je koštalo štampanje, koliko su koštale dnevnicke dok su diskutirali o njemu i zato sam ja upotrebljavao taj termin. Onog trenutka kad postane egzistencijalni problemi naroda, problemi broj jedan nekoj stranci, onda ona može biti nacionalna, jer je obojena, pa evo recimo ina nacionalnih stranaka koje mogu proći taj kriterijum, i molim vas da odmah znate ja ne stavljam znak jednakosti ispred svih stranaka. Ima bitna razlika između ovih koje sebe zovu nacionalne stranke.

Dalje, gospodine Gligoriću nisam rekao nacionalističko Vijeće ministara, ja sam rekao, o strankama sam govorio, možete vidjeti kad dobijete stenogram pa neću se na tome zadržavati.

Po pitanju odgovornosti međunarodne zajednice, direktno je, molim vas slušajte, ovo je pretposlednja rečenica, sa međunarodnom zajednicom surađivat ćemo iskreno u duhu ovlaštenja i odgovornosti koje su im date. Dakle, ovlaštenja i odgovornosti spojene i mi ćemo biti protiv neodgovornog ponašanja, kome smo bili svjedok vrlo nedavno i koji je doveo do skoro do ustavne krize ovdje.

Dalje, pitanje da ja mislim na centralizirani način voditi, gospodo, ja sam rekao suradnja sa entitetima i sa svim nivoima vlasti. To znači i sa općinama i sa kantonima itd. jer sam se zalagao za sveobuhvatnost programa, jer ne mogu se dobiti separadni programi na pojedinim nivoima vlasti i moj osobni stav i to sad ponavljam decentralizacija je civilizacijski trend i treba ostati centralizirano samo ono što je racionalno i što zaista treba i pitanje donatorske konferencije. Obećana nam je donatorska konferencija. Nažalost, zbog ovako otegnute procedure preuzimanja ove vlasti poslije izbora, kako koji dan prolazi rezultat će biti sve manji. Imaju naznake za maj, ali da je održana u aprilu iznos bi bio veći. Svaki dan gubitka nam je gubitak rezultata te donatorske konferencije.

Istina je, što kaže gospodin Borić biće tijesna podrška, to je stvar Alijanse, koja je organizirala. Ja sam u funkciji ispunjenja zadataka Alijanse. Ja nisam učestvovao ni na izborima. Ja sam previše u javnom životu i ja sam se mislio povući. Međutim, drugovi iz stranke SDP-a da ovo uradim i ja ću to iskreno uraditi sa svom snagom koju imam, ali sa dobrom namjerom. Nemam namjeru ispustiti taj princip da se uz svaku namjeru doda ono dobrom namjerom.

Što se tiče, što se nisam osvrnuo na odnose sa hrvatskomi Jugoslavijom itd., ja vam moram reći da mene ti odnosi prvenstveno interesiraju kao odnosi sa okruženjem. Koliko ćemo prodati i koliko ćemo izvesti. Možemo mi ono što se kaže u kolokvijalnom govoru “paziti se i mazite sa nekim”, ali ako taj ne kupuje, lijepa mu kuća. To nije ovlaštenje, ali kažem više kao ilustracija. Zemlja koja ne uvozi iz BiH, ne bi imala ambasadu BiH, to vam ja kažem, to bi meni bio princip.

Dalje, ja msilim da sam na glavne odgovorio. Neka me ispričaju oni gdje nisam ni ulovio itd. ja ću raditi u dobroj namjeri za BiH, to je zadnje što ću ja kazati.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujemo se kandidatu za predsjedavajućeg Vijeća ministara, koji je odgovorio na nužna pitanja i jednostavno kontra verze koje su proizašle iz izlaganja predsjedavajućeg. Ja vas molim, želim nekoliko napomena istaći, a to je, mi smo težili cijelo ovo vrijeme da poštujemo demorkatsku proceduru i da poštujemo Poslovnik ovog najvišeg doma zakonodavne vlasti u BiH. U tom smislu sigurno da mi je žao osobno što je HDZ napustila današnje zasjedanje. Ja vjerujem da će to biti samo za danas i da će ponovo se vratiti u institucije sistema i ostvarivati političku volju, jednostavno građana koji su birali, da smo svjesni jedne činjenice da je ovo Predstavnički dom i da objektivno se bira na neposrednom tajnom glasanju, putem otvorenih listi i da je to Predstavnički dom. Ovo nije Dom naroda i tom smislu sigurno treba respektovati i tu činjenicu je nužno i potrebno. Isto tako, želim da kažem da u ovoj našoj državi nacionalno i građansko nisu suprotstavljeni, niti je građansko nacionalno suprotstavljeno. U tom smislu treba razriješiti te dileme i otkloniti te sumnje koje jednsotavno znaju izaći i u diskusijama ili jednsotavno politička autonomizacija, ekonomska globalizacija, nema drugog puta nego što je to ekonomska globalizacija, u tom smislu sigurno da, još jedanput ponavljam, ja vjerujem da i Kolegij u cjelosti na takvom jednom političkom stavu. Branit ćemo dignitet ovog doma i učinit ćemo sve da Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ne bude demokratski privjesak odluka međunarodne zajednice, budite uvjereni u to. Znači samo na principima međusobnog sporazumijevanja, poštovanja digniteta ovog doma, jednostavno kao partneri i kao sudinonici u realizaciji Dejtonskog sporazuma možemo realizirati najbitnije poslove i zadatke koji proističu iz ovako jedngo sporazuma i budite uvjereni da će Kolegij štititi a vjerujem i vi koji sjedite u poslaničkim klupama. U tom smislu, sigurno da ovaj program koji je izložio dr. Matić nije optimizam bez pokrića, da ima smisla vjerovati da se može ostvariti u BiH i da će to biti ipak na dobrobit i građana i naroda koji žive u BiH.

Ja vas pozivam da, nakon ovih izlaganja, nakon ovih odogovora gospodina Matića da se izjasnimo o odobrenju imenovanja predsjedavajućeg Vijeća ministara.

Ko je za odobrenje imenovanja?

Brojno stanje je 35 poslanika u sali.

Ko je protiv? – jedan, dva, tri. – 3 protiv.

Ko je uzdržan ostao? Hvala vam.

Idemo na entitetsko glasanje.

Ko je za, sa područja RS? Hvala vam.

Ko je za, područja Federacije BiH?

Ukupno je prisutno 35 poslanika. Glasalo je za 22 – protiv je bilo 3 – uzdržano 10 poslanika.

Po entitetima. Iz RS za je bilo 6 poslanika i iz Federacije BiH 16 poslanika i u tom smislu možemo istaći da je predsjedavajući Vijeća ministara, shodno odluci Predsjedništva, odobren od Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH. Ja mu čestitam u tom smislu. Hvala vam.

/aplauz/

Ja mislim da možemo imati toliko strpljenja da realiziramo i tačku 1.b) i da pozovemo gospodina Matića da nas upozna o sastavu Vijeća ministara.

Ad.1.b)

BOŽIDAR MATIĆ

Hvala vam lijepa na povjerenju, koje ste pokazali kod potvrđivanja. Gospodine predsjedniče pripremljen je, zbirka životopisa kandidata. Je li to podijeljeno. Ako, dobit ćete program.

SEAD AVDIĆ

Možemo, pripremljene su biografije, ako možemo onda, ako nema potrebe idemo dalje. Dobro.

BOŽIDAR MATIĆ

Ja ću čitati redom kako mi je spisak napravljen.

Trezor, ministar Božidar Matić – SDP

Zamjenici, Muharem Imamović – SDP i Gordana Ković DSP iz RS

Evropske integracije – Dragan Mikerević PDP – Rasim Kadić LDS, Zora Marijanović SDP

Izbjeglice i ljudska prava

Ministar – Krešimir Zubak NHI – zamjenici Kadrija, gospođa Haračić-Šabić iz BPS-a i Vladislav Vladičić iz SNSD-a

Spoljna trgovina Azra Hadžiahmetović – SbiH

Jadranko Prlić – NHI

Nikola Kragulj SNSD

Civilni poslovi i komunikacije – Svetozar Mihajlović – SNS
 Jusuf Halilagić – SbiH
 Milan Lovrić – SDP

Vanjski poslovi – Zlatko Lagumdžija – SDP
 Ivica Mišić – HSS
 Milovan Blagojević – PDP

Sve rubrike su popunjene i ministarske i zamjeničke, znači svih osamnaest kandidata.

SEAD AVIDĆ

Zahvaljujem se predsjedavajućem Vijeća ministara. Da li ima diskusije po ovom prijedlogu? Izvolite, poslanik Banjac.

MIRKO BANJAC

Poštovana gospodo, nemojte biti nervozni, završit ćete vi to, pa ne znam za što su komentari onda predsjedničke kluba iz tvoje stranke, imajte strpljenja, valjda smijemo pitati. Nešto ste suviše nervozni, mora da ovo želite raditi.

Molim vas, želim da znam koje su struke ministri, koje stručne spreme ministri i da nam se kaže za što u vašem prijedlogu gospodine Matiću ima i onih ministara koji su u bivšoj vladi RS o karakterisani i osumnjičeni za kriminalne radnje, to pitam PDP. Poslanike iz PDP-a, jer nešto ste govorili, nešto vaš predsjednik gospodo iz PDP-a često izlazi i govori kako je naslijedio kaos i ima indicija za kriminalne radnje a sad vidim da ima i ministara ovdje, koji su u ovoj, u ovom savjetu ministara i očito bit će podržani od PDP-a.

Dalje, vi gospodo iz PDP-a, iz RS iz SNS-a i ne znam koja još ima stranka vjerovatno mala dok sam zaboravio. Dakle, glasate za Savjet ministara koji sasvim precizno ponidaštava ustavno-pravo specijalnim vezama i sa Republikom Hrvatskom i SRJ, što je iza ove govornice precizno rečeno.

Vi gospodo iz RS, također, ponidaštavate sami sebe, jer ste ovdje, danas, znači ovdje i sada izgovorili da nećete dati podršku onima koji se precizno neće odrediti prema pročitanoj sadržaju Ustava gospodine Stokiću, a određujete se i bez toga gospodine Stokiću i sad ja znam da sada već izabrani predsjedavajući Savjeta ministara, jer čovjek koji je u onom prvom izlaganju izvadio pogrešan papir iz džepa, jer je prvo se zahvalio na izboru. Možda je taj papir trebao da sad izvadi iz džepa. I da kažem, sad sam potpuno svjestan da sam dobro govorio kad sam rekao da bi volio da je to čovjek koji ima više budućnosti nego što je ima.

SEAD AVDIĆ

Zahvaljujem se poslaniku Banjcu. Ja predlažem pauzu pola sata da podijelimo ove biografije i da jednostavno se pripremimo za nastavak sjednice. Hvala vam.

/PAUZA/

Počeli smo realizaciju tačke 1.b). Dobili ste izvod iz biografija sa ovom tabelom. Pod četiri je učinjena greška, Krešimir Zubak se odnosi za ministarstvo za izbjeglice i ljudska prava a ne za kandidat za ministra vanjskih poslova, to je u tabeli relaksirano, tabela je na pravi način prezentirala prijedlog gospodina Matića, u tom smislu da otklonimo i tu dilemu ukoliko jednostavno se može pozivati na nju.

Ja vas molim, otvorili smo raspravu. Nastavljamo sa diskusijom. Ukoliko su otklonjene ove dileme sa aspekta biografije koje ste dobili i upita da li gospodin predsjedavajući Vijeća ministara ima bilo kakvu intervenciju. Nema. Možemo li zatvoriti raspravu oko tačku 1.b.? Možemo. Hvala.

Možemo prići izjašnjavaњу po pitanju izbora sastava Vijeća ministara. Glasamo u cjelini za tim koji je predložen Vijeća ministara, za ministre i sa po dvojicom zamjenika. Imate brojno stanje 34 i u tom kontekstu da jednostavno priđemo. Znači, Ko je zato da se prijedlog koji je podnio predsjedavajući Vijeća ministara odobri od Predstavničkog doma, odnosno usvoji i time jednsotavno da saglasnost.

Ko je za?

Hvala vam.

Ima li neko protiv?

Nema niko protiv – jedan

Ko je uzdržan?

Prelazimona entitetsko glasanje.

Sa područja Federacije BiH, ko je za?

Sa područja RS, ko je za? U međuvremenu jedan je ušao – 35.

Rezultati glasanja su slijedeći:

U prvom krugu glasanja prisutno je 35 – za je glasalo 22 poslanika. Protiv je bio jedan poslanik i suzdržano 12 poslanika.

Po entitetima, od kojih po jedna trećina najmanje sa svakog područja svakog entiteta mora biti za. Sa područja Federacije BiH bilo je za 16 – sa područja RS bilo je za 6, time su ispunjena oba uvjeta i jedan i drugi i u tom smislu pgorlašavam da je sastav Vijeća minsitara koji je predložen od šest ministara i ostalih 12 zamjenika izabran i ja im jednostavno u ime Predstavničkog doma čestitam na izboru sa željom za plodonosan rad.

Sve čestitke, tradicije,uobičajeno je da novoizabrani sastav Vijeća minsitara, jednostavno položi zakletvu i ja bih vas molio novi sastav, zajedno sa predsjedavajućim Vijeća ministara.

/DAVANJE SVEČANE IZJAVE/

Izjavljujem da ću savjesno vršiti dužnosti, koje su mi povjerene. Poštovati Ustav BiH. U potpunosti provoditi Opši okvirni sporazum za mir u BiH. Štititi i unapređivati ljudska prava i osnovne slobode, te štititi interese i jednakost svih naroda i građana.

Ja vam još jedanput čestitam. Sretno.

Da li neko ispred novog sastava Vijeća ministara želi uzeti riječ. Gospodin predsjedavajući.

BOŽIDAR MATIĆ

Samo reći hvala. Trudit ćemo se da ova zakletva ne bude obični skup riječi, nego da stvarno bude ispoštovana, toliko.

SEAD AVDIĆ

Ja, također, imam dužnost i obavezu u ime Predstavničkog doma da se zahvalim dosadašnjem sastavu Vijeća ministara na njihovom radu i zalaganju, posebno u ovom vremenu kada je jednostavno i dijelom pravni vakum da su funkcionirali kao tehnička vlada, da su obavili svoj dio posla na dobrobit prije svega BiH. Hvala vam još jedanput. Gospodin Kurtović.

MIRSAD KURTOVIĆ

Gospodine predsjedavajući, dame i gospodo, dragi novi članovi Vijeća ministara, u odsustvu dosadašnjeg predsjedavajućeg Vijeća ministara, koji je službeno zauzet, u ime svoje i u ime kolega iz starog saziva Vijeća ministara, ja vam čestitam, želim vam puno uspjeha i vjerujem da ćemo u nekom novom vremenu kada se bude ponovo imenovalo i potvrđivao produžetak vašeg mandata, daćemo tada sa puno više optimizma i puno boljih rezultata startati nego što je to danas. U svakom slučaju, želim vam puno uspjeha i dobre atmosfere radne.

SEAD AVDIĆ

Ovim je 4. sjednica Predstavničkog doma završena. Hvala vam velika.

Sjednica je završena u 15.00.